

$$(1) \quad \boxed{A - B = A + (-B)}$$

$$(2) \quad \boxed{A : B = A \cdot \left(\frac{1}{B}\right)}$$

$$(3) \quad \boxed{A + B = B + A} \quad (\text{закон комутације за сабирање})$$

$$\boxed{A \cdot B = B \cdot A} \quad (\text{закон комутације за множење})$$

$$(4) \quad \boxed{(A + B) + C = A + (B + C)} \quad (\text{закон асоцијације за сабирање})$$

$$\boxed{(A \cdot B) \cdot C = A \cdot (B \cdot C)} \quad (\text{закон асоцијације за множење})$$

$$(5) \quad \boxed{A \cdot (B + C) = A \cdot B + A \cdot C} \quad (\text{закон дистрибуције множења према сабирању})$$

$$\boxed{(A + B) \cdot C = A \cdot C + B \cdot C} \quad (\text{закон дистрибуције сабирања према множењу})$$

$$(6) \quad \boxed{\begin{aligned} (A + B)^2 &= A^2 + 2AB + B^2 \\ (A - B)^2 &= A^2 - 2AB + B^2 \end{aligned}} \quad (\text{квадрат бинома})$$

$$(7) \quad \boxed{\begin{aligned} (A + B)^3 &= A^3 + 3A^2B + 3AB^2 + B^3 \\ (A - B)^3 &= A^3 - 3A^2B + 3AB^2 - B^3 \end{aligned}} \quad (\text{куб бинома})$$

$$(8) \quad \boxed{A^2 - B^2 = (A - B)(A + B)} \quad (\text{разлика квадрата})$$

$$(9) \quad \boxed{A^3 + B^3 = (A + B)(A^2 - AB + B^2)} \quad (\text{збир кубова})$$

$$(10) \quad \boxed{A^3 - B^3 = (A - B)(A^2 + AB + B^2)} \quad (\text{разлика кубова})$$

$$(11) \quad \boxed{A^4 - B^4 = (A - B)(A + B)(A^2 + B^2)}$$

ОПЕРАЦИЈЕ СА СТЕПЕНИМА

$$\boxed{a^n = \underbrace{a \cdot a \cdot a \cdot \dots \cdot a}_n}$$

a^n → (степен)

a → (основа степена)

n → (изложилац степена)

---

(1) $\boxed{a^n \cdot a^m = a^{n+m}}$ (множење степена једаких основа)

(2) $\boxed{a^n : a^m = \frac{a^n}{a^m} = a^{n-m}}$ (дељење степена једнаких основа)

(3) $\boxed{(a^n)^m = a^{n \cdot m}}$ (степеновање степена)

(4) $\boxed{a^0 = 1}$ за $\forall a \neq 0$

(5) $\boxed{a^{-n} = \left(\frac{1}{a}\right)^n = \frac{1}{a^n}}$ (превођење степена са негативним изложивоцем у степен са позитивним изложивоцем)

---

(6) $\boxed{a^n \cdot b^n = (a \cdot b)^n}$ (множење степена једнаких изложилаца)
 $\boxed{(a \cdot b)^n = a^n \cdot b^n}$ (степеновање производа)

(7) $\boxed{\frac{a^n}{b^n} = \left(\frac{a}{b}\right)^n}$ (дељење степена једнаких изложилаца)
 $\boxed{\left(\frac{a}{b}\right)^n = \frac{a^n}{b^n}$ (степеновање количника)

ОПЕРАЦИЈЕ СА КОРЕНИМА

$$\boxed{\sqrt[n]{a} = x \stackrel{\text{def}}{\Leftrightarrow} x^n = a} \quad (\text{дефиниција корена})$$

$$(1) \quad \boxed{\sqrt[n]{a} \cdot \sqrt[n]{b} = \sqrt[n]{a \cdot b}} \quad (\text{множење корена једнаких изложилаца})$$

$$\boxed{\sqrt[n]{a \cdot b} = \sqrt[n]{a} \cdot \sqrt[n]{b}} \quad (\text{кореновање производа})$$

$$(2) \quad \boxed{\frac{\sqrt[n]{a}}{\sqrt[n]{b}} = \sqrt[n]{\frac{a}{b}}} \quad (\text{дељење корена једнаких изложилаца})$$

$$\boxed{\sqrt[n]{\frac{a}{b}} = \frac{\sqrt[n]{a}}{\sqrt[n]{b}}} \quad (\text{кореновање количника})$$

$$(3) \quad \boxed{\sqrt[m]{\sqrt[n]{a}} = \sqrt[m \cdot n]{a}} \quad (\text{кореновање корена})$$

$$(4) \quad \boxed{\sqrt[n \cdot p]{a^{m \cdot p}} = \sqrt[n]{a^m}} \quad (\text{скраћивање (проширивање) корена})$$

$$(5) \quad \boxed{\sqrt[q]{a^p} = a^{\frac{p}{q}}} \quad (\text{пребођење корена у степен (и обрнуто)})$$

КВАДРАТНА ЈЕДНАЧИНА

Квадратна једначина:

$$Ax^2 + Bx + C = 0$$

кој има **канонски облик**:

$$A(x - \alpha)^2 + \beta = 0$$

где је: $\alpha = \left(-\frac{B}{2A}\right)$ и $\beta = -\frac{B^2 - 4AC}{4A}$

решава се по обрасцу:

$$x_{1,2} = \frac{-B \pm \sqrt{B^2 - 4AC}}{2A}$$

Бројеви x_1 и x_2 називају се **решења** или **корени** квадратне једначине.

Израз $B^2 - 4AC$ (који се налази под кореном у претходном обрасцу) назива се **дискриминанта** и означава са D , то јест:

$$D = B^2 - 4AC$$

Ако је $D > 0$ онда су решења x_1 и x_2 **реална и различита**.

Ако је $D = 0$ онда су решења x_1 и x_2 **реална и једнака**.

Ако је $D < 0$ онда су решења x_1 и x_2 **конјуговано комплексна**.

Квадратни трином $Ax^2 + Bx + C$ се **раставља на чиниоце** по обрасцу:

$$Ax^2 + Bx + C = A(x - x_1)(x - x_2)$$

ВИЈЕТОВЕ ФОРМУЛЕ:

За једначину:

$$Ax^2 + Bx + C = 0$$

важе **Вијетове формуле**:

$$x_1 + x_2 = \left(-\frac{B}{A}\right)$$

$$x_1 \cdot x_2 = \frac{C}{A}$$

Ако једначину $Ax^2 + Bx + C = 0$ поделимо са A добијамо:

$$Ax^2 + Bx + C = 0 / : A$$

$$x^2 + \left(\frac{B}{A}\right) \cdot x + \left(\frac{C}{A}\right) = 0$$

Увођењем смене: $p = \frac{B}{A}$ и $q = \frac{C}{A}$ добијамо једначину:

$x^2 + px + q = 0$ за коју важе **Вијетове формуле**:

$$x_1 + x_2 = (-p)$$

$$x_1 \cdot x_2 = q$$

ЛОГАРИТАМ

Дефиниција логаритма:

$$\boxed{\log_a b = x} \stackrel{\text{def}}{\Leftrightarrow} \boxed{a^x = b} \quad (a > 0 \wedge a \neq 1 \wedge b > 0)$$

Специјално:

Ако је основа логаритма $\boxed{10}$ онда се тај логаритам назива декадни логаритам и означава са $\boxed{\log b}$, то јест:

$$\boxed{\log b \equiv \log_{10} b}$$

Ако је основа логаритма број $\boxed{e}$, где је $\boxed{e \approx 2,7182818284590452353602874713527\dots}$ односно $\boxed{e \approx 2,72}$, онда се тај логаритам назива Неперов логаритам или природни логаритам и означава са $\boxed{\ln b}$ то јест:

$$\boxed{\ln b \equiv \log_e b}$$

Својства логаритма:

$$(1) \quad \boxed{a^{\log_a b} = b}$$

$$(2) \quad \boxed{\log_a (a^c) = c}$$

$$(3) \quad \boxed{\log_a (b_1 \cdot b_2) = \log_a b_1 + \log_a b_2} \quad (\text{логаритам производа})$$

$$(4) \quad \boxed{\log_a \left(\frac{b_1}{b_2} \right) = \log_a b_1 - \log_a b_2} \quad (\text{логаритам количника})$$

$$(5) \quad \boxed{\log_a (b^n) = n \cdot \log_a b} \quad (\text{логаритам степена})$$

$$(6) \quad \boxed{\log_a 1 = 0}$$

$$(7) \quad \boxed{\log_a b = \frac{\log_c b}{\log_c a}} \quad (\text{превођење логаритма са основом } \boxed{a} \text{ у логаритам са произвољном основом } \boxed{c})$$

На основу својства (7) може се доћи до следећих својстава:

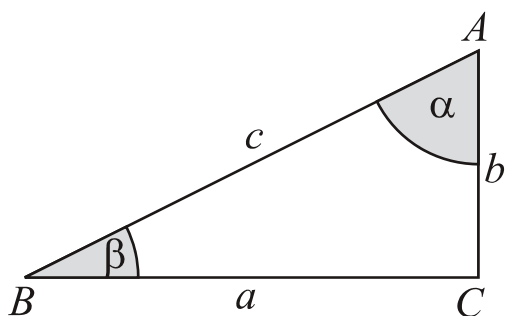
$$(8) \quad \boxed{\log_a b = \frac{1}{\log_b a}}$$

$$(9) \quad \boxed{\log_a b = -\log_{\left(\frac{1}{a}\right)} b}$$

ТРИГОНОМЕТРИЈА

Тригонометријске функције оштрог угла правоуглог троугла:

$$\boxed{\alpha + \beta = 90^\circ} \quad (\text{углови } \alpha \text{ и } \beta \text{ су комплементни})$$

$$\sin \alpha = \frac{a}{c} = \cos \beta$$

$$\cos \alpha = \frac{b}{c} = \sin \beta$$

$$\operatorname{tg} \alpha = \frac{a}{b} = \operatorname{ctg} \beta$$

$$\operatorname{ctg} \alpha = \frac{b}{a} = \operatorname{tg} \beta$$

Тригонометријске функције углова од: 30°; 60°; 45°.

$$\sin 30^\circ = \frac{\left(\frac{a}{2}\right)}{a} = \frac{1}{2}$$

$$\boxed{\sin 30^\circ = \frac{1}{2}} \Rightarrow \boxed{\cos 60^\circ = \frac{1}{2}}$$

$$\cos 30^\circ = \frac{h}{a} = \frac{\frac{a\sqrt{3}}{2}}{a} = \frac{\sqrt{3}}{2}$$

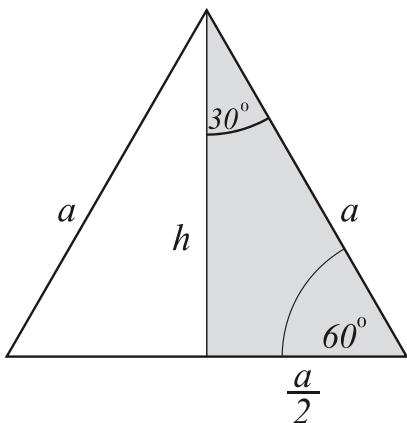
$$\boxed{\cos 30^\circ = \frac{\sqrt{3}}{2}} \Rightarrow \boxed{\sin 60^\circ = \frac{\sqrt{3}}{2}}$$

$$\operatorname{tg} 30^\circ = \frac{\left(\frac{a}{2}\right)}{h} = \frac{\frac{a}{2}}{\frac{a\sqrt{3}}{2}} = \frac{1}{\sqrt{3}} = \frac{\sqrt{3}}{3}$$

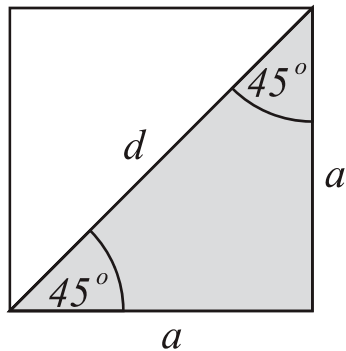
$$\boxed{\operatorname{tg} 30^\circ = \frac{\sqrt{3}}{3}} \Rightarrow \boxed{\operatorname{ctg} 60^\circ = \frac{\sqrt{3}}{3}}$$

$$\operatorname{ctg} 30^\circ = \frac{h}{\left(\frac{a}{2}\right)} = \frac{\frac{a\sqrt{3}}{2}}{\frac{a}{2}} = \frac{\sqrt{3}}{1} = \sqrt{3}$$

$$\boxed{\operatorname{ctg} 30^\circ = \sqrt{3}} \Rightarrow \boxed{\operatorname{tg} 60^\circ = \sqrt{3}}$$

$$\boxed{h = \frac{a\sqrt{3}}{2}}$$

$$d = a\sqrt{2}$$

$$\sin 45^\circ = \frac{a}{d} = \frac{a}{a\sqrt{2}} = \frac{1}{\sqrt{2}} = \frac{\sqrt{2}}{2}$$

$$\sin 45^\circ = \frac{\sqrt{2}}{2} \Rightarrow \cos 45^\circ = \frac{\sqrt{2}}{2}$$

$$\operatorname{tg} 45^\circ = \frac{a}{a} = 1$$

$$\operatorname{tg} 45^\circ = 1 \Rightarrow \operatorname{ctg} 45^\circ = 1$$

На основу добијених резултата можемо формирати таблицу вредности тригонометријских функција за углове од 30° ; 60° ; 45° .

α	30°	45°	60°
$\sin \alpha$	$\frac{1}{2}$	$\frac{\sqrt{2}}{2}$	$\frac{\sqrt{3}}{2}$
$\cos \alpha$	$\frac{\sqrt{3}}{2}$	$\frac{\sqrt{2}}{2}$	$\frac{1}{2}$
$\operatorname{tg} \alpha$	$\frac{\sqrt{3}}{3}$	1	$\sqrt{3}$
$\operatorname{ctg} \alpha$	$\sqrt{3}$	1	$\frac{\sqrt{3}}{3}$

Основни тригонометријски идентитети:

$$(1) \quad \boxed{\sin^2 \alpha + \cos^2 \alpha = 1} \Rightarrow \begin{cases} \sin \alpha = \sqrt{1 - \cos^2 \alpha} \\ \cos \alpha = \sqrt{1 - \sin^2 \alpha} \end{cases}$$

$$(2) \quad \boxed{\operatorname{tg} \alpha \cdot \operatorname{ctg} \alpha = 1} \Rightarrow \begin{cases} \operatorname{tg} \alpha = \frac{1}{\operatorname{ctg} \alpha} \\ \operatorname{ctg} \alpha = \frac{1}{\operatorname{tg} \alpha} \end{cases}$$

$$(3) \quad \boxed{\operatorname{tg} \alpha = \frac{\sin \alpha}{\cos \alpha}}$$

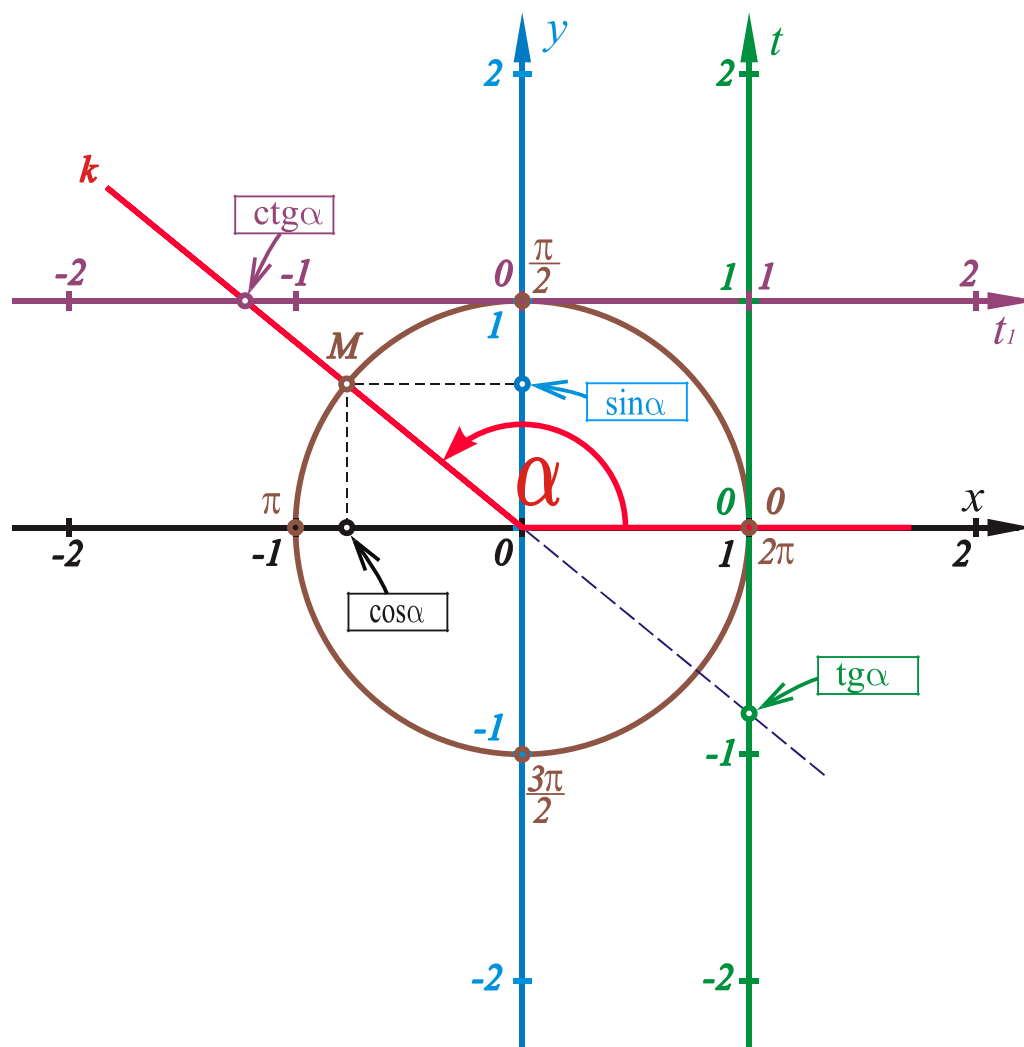
На основу идентитета (1) и (3) добијамо следеће идентитете:

$$(4) \quad \boxed{\sin \alpha = \pm \frac{\operatorname{tg} \alpha}{\sqrt{1 + \operatorname{tg}^2 \alpha}}}$$

$$(5) \quad \boxed{\cos \alpha = \pm \frac{1}{\sqrt{1 + \operatorname{tg}^2 \alpha}}}$$

Тригонометријски круг:

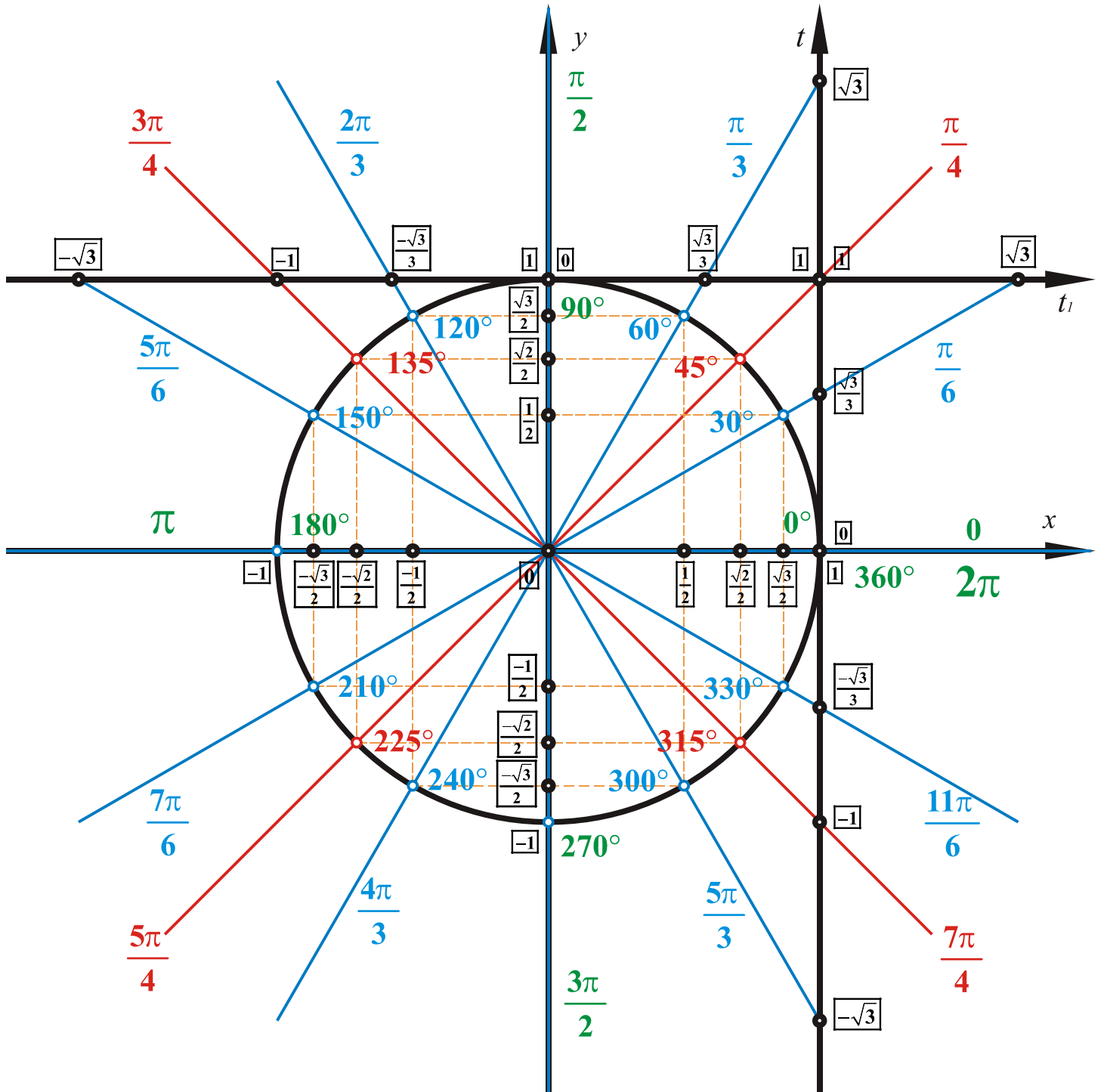
Синус угла α читавамо на y -оси .
(пројекција тачке M на y -осу)

Косинус угла α читавамо на x -оси .
(пројекција тачке M на x -осу)

Тангенс угла α читавамо на тангенсној оси t .
(пресек крака k или његовог продужетка и t -осе)

Котангенс угла α читавамо на котангенсној оси t_1 .
(пресек крака k или његовог продужетка и t_1 -осе)

Неки важни углови и вредности њихових тригонометријских функција приказани су на тригонометријском кругу:

Очитавањем са тригонометријског круга добијамо следећу таблицу вредности тригонометријских функција:

α	0°	30°	45°	60°	90°	180°	270°	360°
$\sin \alpha$	0	$\frac{1}{2}$	$\frac{\sqrt{2}}{2}$	$\frac{\sqrt{3}}{2}$	1	0	-1	0
$\cos \alpha$	1	$\frac{\sqrt{3}}{2}$	$\frac{\sqrt{2}}{2}$	$\frac{1}{2}$	0	-1	0	1
$\operatorname{tg} \alpha$	0	$\frac{\sqrt{3}}{3}$	1	$\sqrt{3}$	∞	0	∞	0
$\operatorname{ctg} \alpha$	∞	$\sqrt{3}$	1	$\frac{\sqrt{3}}{3}$	0	∞	0	∞
α	0	$\frac{\pi}{6}$	$\frac{\pi}{4}$	$\frac{\pi}{3}$	$\frac{\pi}{2}$	π	$\frac{3\pi}{2}$	2π

Адиционе формуле:

$$(1) \quad \frac{\sin(\alpha + \beta) = \sin \alpha \cdot \cos \beta + \cos \alpha \cdot \sin \beta}{\sin(\alpha - \beta) = \sin \alpha \cdot \cos \beta - \cos \alpha \cdot \sin \beta}$$

$$(2) \quad \frac{\cos(\alpha + \beta) = \cos \alpha \cdot \cos \beta - \sin \alpha \cdot \sin \beta}{\cos(\alpha - \beta) = \cos \alpha \cdot \cos \beta + \sin \alpha \cdot \sin \beta}$$

$$(3) \quad \frac{\operatorname{tg}(\alpha + \beta) = \frac{\operatorname{tg} \alpha + \operatorname{tg} \beta}{1 - \operatorname{tg} \alpha \cdot \operatorname{tg} \beta}}{\operatorname{tg}(\alpha - \beta) = \frac{\operatorname{tg} \alpha - \operatorname{tg} \beta}{1 + \operatorname{tg} \alpha \cdot \operatorname{tg} \beta}}$$

$$(4) \quad \frac{\operatorname{ctg}(\alpha + \beta) = \frac{\operatorname{ctg} \alpha \cdot \operatorname{ctg} \beta - 1}{\operatorname{ctg} \beta + \operatorname{ctg} \alpha}}{\operatorname{ctg}(\alpha - \beta) = \frac{\operatorname{ctg} \alpha \cdot \operatorname{ctg} \beta + 1}{\operatorname{ctg} \beta - \operatorname{ctg} \alpha}}$$

Тригонометријске функције за двоструки угао:

$$(1) \quad \sin(2\alpha) = 2 \cdot \sin \alpha \cdot \cos \alpha$$

$$(2) \quad \cos(2\alpha) = \cos^2 \alpha - \sin^2 \alpha$$

$$(3) \quad \operatorname{tg}(2\alpha) = \frac{2 \cdot \operatorname{tg} \alpha}{1 - \operatorname{tg}^2 \alpha}$$

$$(4) \quad \operatorname{ctg}(2\alpha) = \frac{\operatorname{ctg}^2 \alpha - 1}{2 \cdot \operatorname{ctg} \alpha}$$

Тригонометријске функције за половину угла:

$$(1) \quad \sin\left(\frac{\alpha}{2}\right) = \pm\sqrt{\frac{1 - \cos \alpha}{2}}$$

$$(2) \quad \cos\left(\frac{\alpha}{2}\right) = \pm\sqrt{\frac{1 + \cos \alpha}{2}}$$

$$(3) \quad \operatorname{tg}\left(\frac{\alpha}{2}\right) = \pm\sqrt{\frac{1 - \cos \alpha}{1 + \cos \alpha}}$$

$$(4) \quad \operatorname{ctg}\left(\frac{\alpha}{2}\right) = \pm\sqrt{\frac{1 + \cos \alpha}{1 - \cos \alpha}}$$

Трансформација збира и разлике у производ:

$$(1) \quad \sin \alpha + \sin \beta = 2 \sin \frac{\alpha + \beta}{2} \cdot \cos \frac{\alpha - \beta}{2}$$

$$(2) \quad \sin \alpha - \sin \beta = 2 \cos \frac{\alpha + \beta}{2} \cdot \sin \frac{\alpha - \beta}{2}$$

$$(3) \quad \cos \alpha + \cos \beta = 2 \cos \frac{\alpha + \beta}{2} \cdot \cos \frac{\alpha - \beta}{2}$$

$$(4) \quad \cos \alpha - \cos \beta = -2 \sin \frac{\alpha + \beta}{2} \cdot \sin \frac{\alpha - \beta}{2}$$

Трансформација производа у збир и разлику:

$$(1) \quad \sin \alpha \cdot \cos \beta = \frac{1}{2} \cdot [\sin(\alpha + \beta) + \sin(\alpha - \beta)]$$

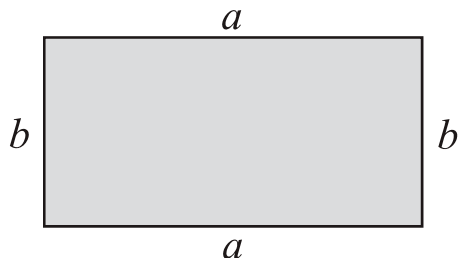
$$(2) \quad \sin \alpha \cdot \sin \beta = \frac{1}{2} \cdot [\cos(\alpha - \beta) - \cos(\alpha + \beta)]$$

$$(3) \quad \cos \alpha \cdot \cos \beta = \frac{1}{2} \cdot [\cos(\alpha - \beta) + \cos(\alpha + \beta)]$$

ПОВРШИНА И ОБИМ РАВНИХ ФИГУРА

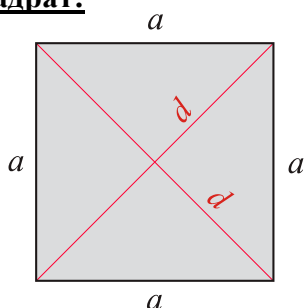
(1) Правоугаоник:

$$P = a \cdot b$$

$$O = 2a + 2b$$

(2) Квадрат:

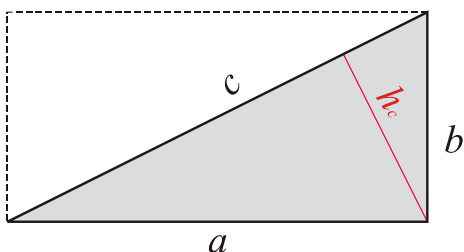
$$P = a^2$$

ИЛИ

$$P = \frac{d^2}{2}$$

$$O = 4a$$

(3) Правоугли троугао:

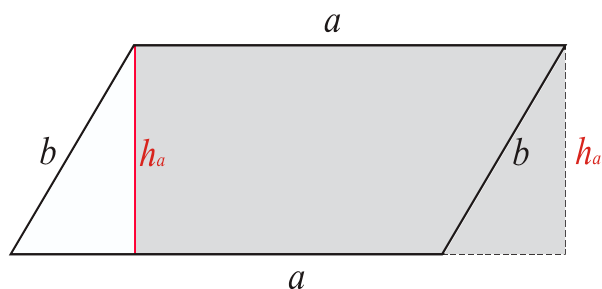
$$P = \frac{a \cdot b}{2}$$

ИЛИ

$$P = \frac{c \cdot h_c}{2}$$

$$O = a + b + c$$

(4) Паралелограм:

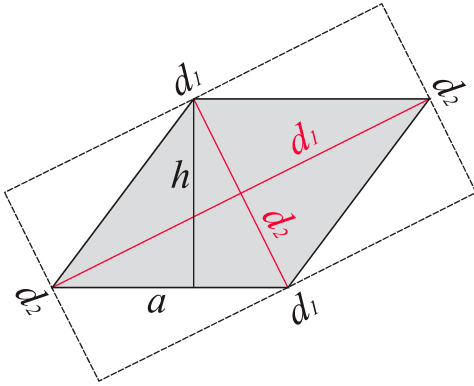
$$P = a \cdot h_a$$

ИЛИ

$$P = b \cdot h_b$$

$$O = 2a + 2b$$

(5) **Ромб :**

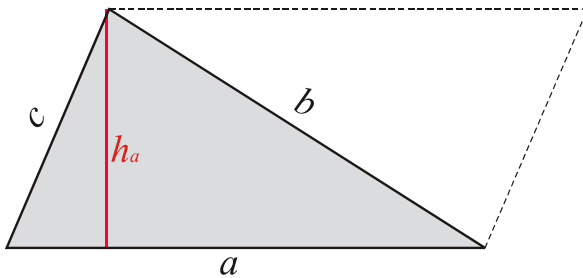

$$P = a \cdot h \quad \text{или}$$

$$P = \frac{d_1 \cdot d_2}{2}$$

$$O = 4a$$

(6) **Троугао (било који):**

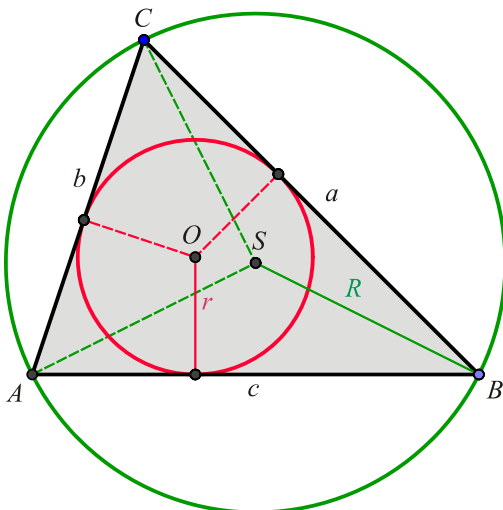
$$P = \frac{a \cdot h_a}{2} = \frac{b \cdot h_b}{2} = \frac{c \cdot h_c}{2}$$

$$O = a + b + c$$

Херонов образац:

$$P = \sqrt{s \cdot (s - a) \cdot (s - b) \cdot (s - c)}$$

Где је: $s = \frac{a + b + c}{2}$ (полуобим)

$$P = r \cdot s$$

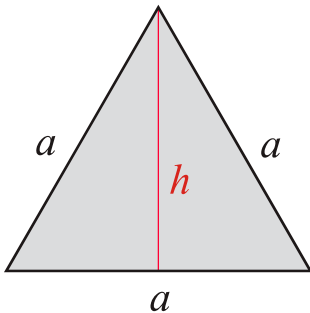
Где је r полупречник уписане кружнице а s поубим.

$$P = \frac{a \cdot b \cdot c}{4R}$$

Где је R полупречник описане кружнице.

(7) **Једнакостраничан троугао:**

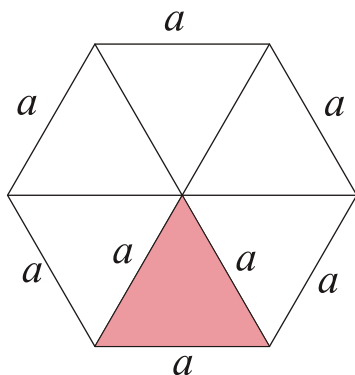
$$h = \frac{a\sqrt{3}}{2} \quad (\text{висина једнакостраничног троугла})$$

$$P = \frac{a \cdot h}{2} = \frac{a}{2} \cdot \frac{a\sqrt{3}}{2} = \frac{a^2\sqrt{3}}{4}$$

$$P = \frac{a^2\sqrt{3}}{4}$$

$$O = 3a$$

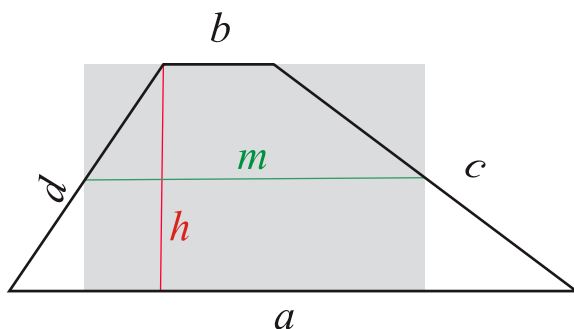
(8) **Правилан шестоугао:**

$$P = 6 \cdot \frac{a^2\sqrt{3}}{4}$$

$$O = 6a$$

(9) **Трапез:**

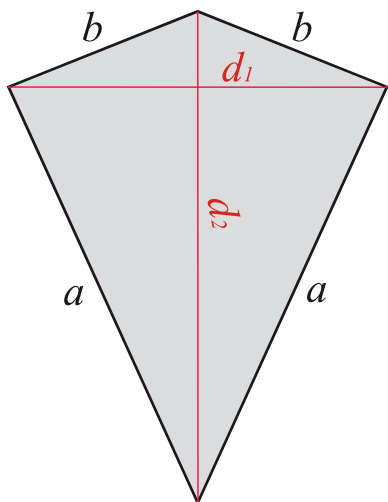
$$m = \frac{a+b}{2} \quad (\text{средња линија трапеза})$$

$$P = m \cdot h$$

$$P = \frac{a+b}{2} \cdot h$$

$$O = a + b + c + d$$

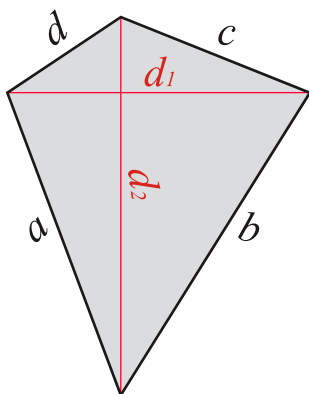
(10) Делтоид:

$$P = \frac{d_1 \cdot d_2}{2}$$

$$O = 2a + 2b$$

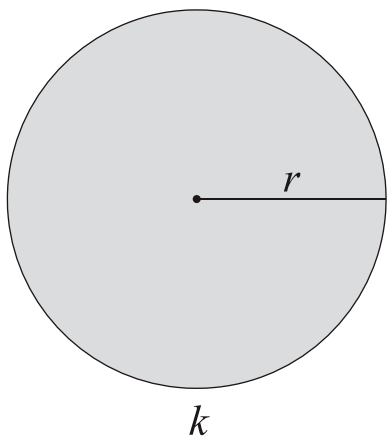
(11) Четвороугао са нормалним дијагоналама:

$$P = \frac{d_1 \cdot d_2}{2}$$

$$O = a + b + c + d$$

(12) Круг:

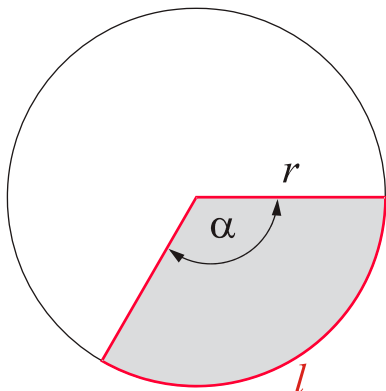

$$P = r^2 \pi \quad (\text{површина круга})$$

$$O = 2r\pi \quad (\text{обим круга})$$

(12.1) Делови круга:

Кружни исечак:

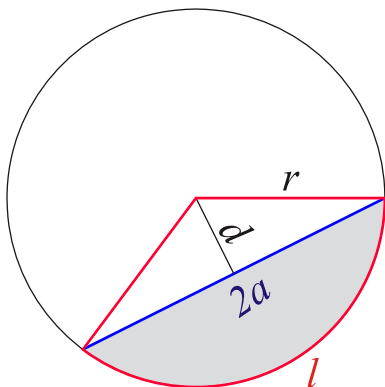
$$l = \frac{r\pi \cdot \alpha}{180^\circ} \quad (\text{дужина кружног лука})$$

$$P_i = \frac{r^2 \pi \cdot \alpha}{360^\circ} \quad (\text{површина кружног исечка})$$

или

$$P_i = \frac{r \cdot l}{2} \quad (\text{површина кружног исечка})$$

Кружни одсечак:

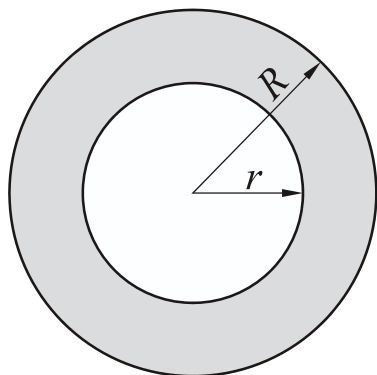
$$P = P_i - P_\Delta$$

$$P_i = \frac{r^2 \pi \cdot \alpha}{360^\circ} \quad \text{или} \quad P_i = \frac{r \cdot l}{2}$$

$$P_\Delta = \frac{2a \cdot d}{2} = a \cdot d$$

$$O = l + 2a$$

Кружни прстен:

$$P = P_R - P_r$$

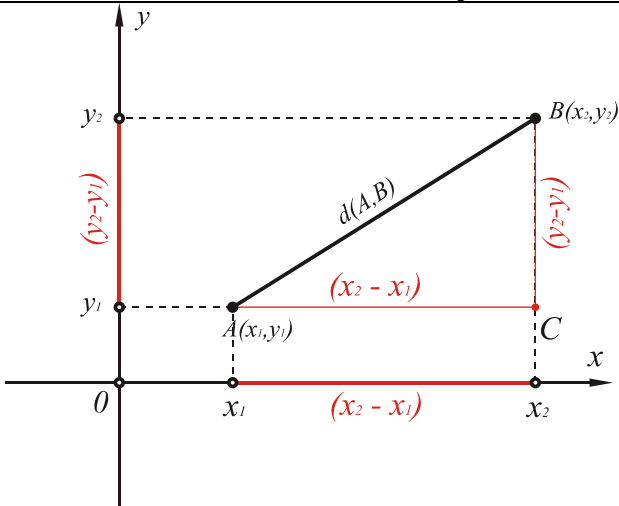
$$P = R^2 \pi - r^2 \pi = \pi (R^2 - r^2)$$

$$O = P_R + P_r$$

$$O = 2R\pi + 2r\pi = 2\pi (R + r)$$

АНАЛИТИЧКА ГЕОМЕТРИЈА

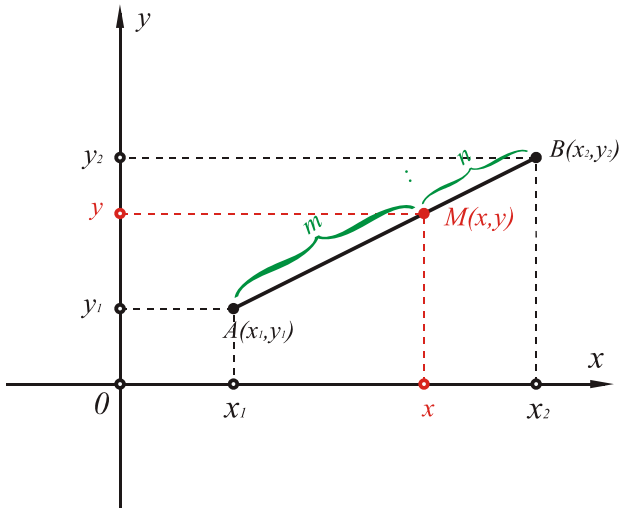
Растојање између две тачке (дужина дужи)

$$d(A, B) \equiv |AB| \quad (\text{растојање између тачака } A \text{ и } B)$$

$$d(A, B) \equiv |AB| = \sqrt{(x_2 - x_1)^2 + (y_2 - y_1)^2}$$

Подела дужи у размери (m : n)

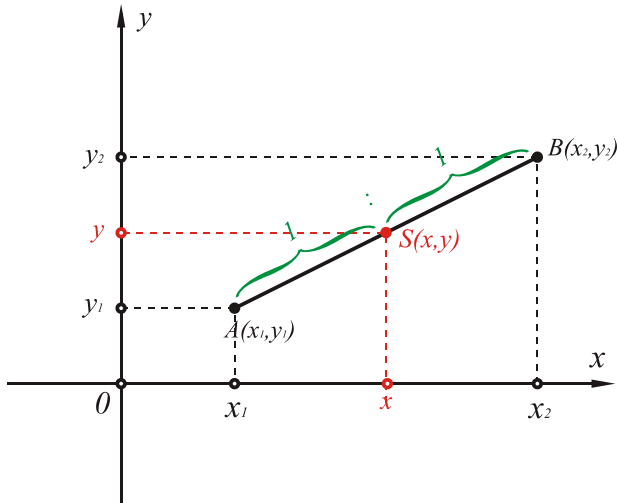

$$x = \frac{m \cdot x_2 + n \cdot x_1}{m + n}$$

$$y = \frac{m \cdot y_2 + n \cdot y_1}{m + n}$$

(координате деобене тачке)

Специјално, ако је размера ($m : n = 1 : 1$) то јест ако је деобена тачка $S(x, y)$ средиште дужи AB онда се координате тог средишта израчунавају по обрасцима:

$$x = \frac{x_1 + x_2}{2}$$

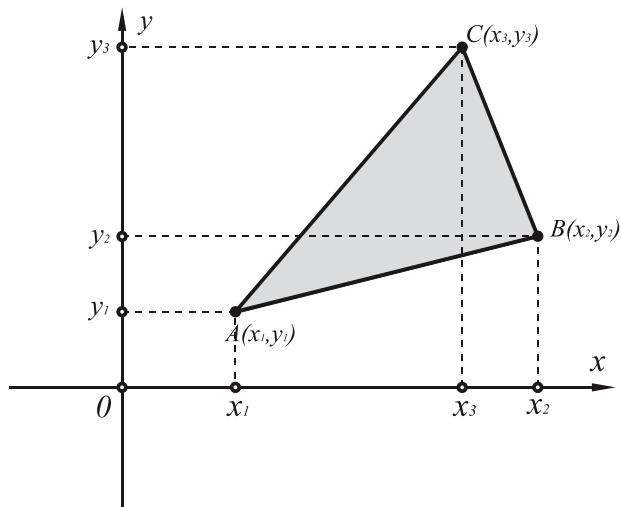
$$y = \frac{y_1 + y_2}{2}$$

(координате средине дужи)

Површина троугла

$$P_{\Delta} = \frac{1}{2} \cdot |x_1(y_2 - y_3) + x_2(y_3 - y_1) + x_3(y_1 - y_2)|$$

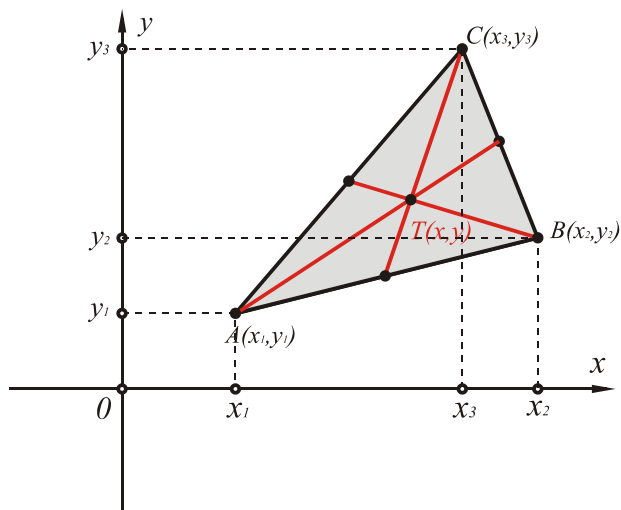
или:

$$P_{\Delta} = \frac{1}{2} \cdot \begin{vmatrix} x_1 & y_1 & 1 \\ x_2 & y_2 & 1 \\ x_3 & y_3 & 1 \end{vmatrix}$$

Координате тежишта троугла

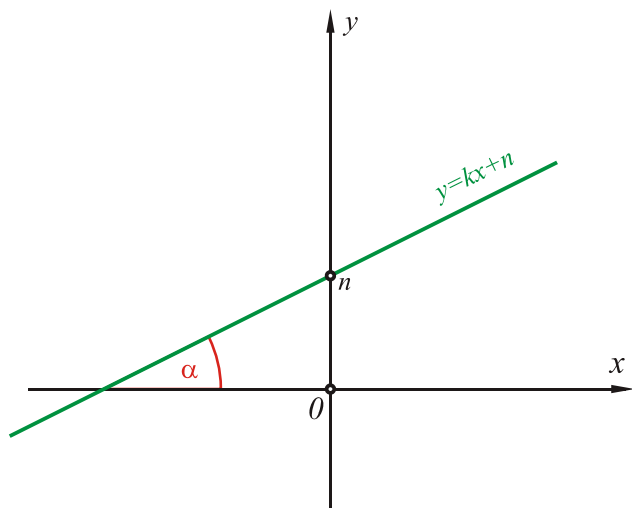

$$x = \frac{x_1 + x_2 + x_3}{3}$$

$$y = \frac{y_1 + y_2 + y_3}{3}$$

Једначина праве:

$$y = k \cdot x + n \quad (\text{експлицитни облик})$$

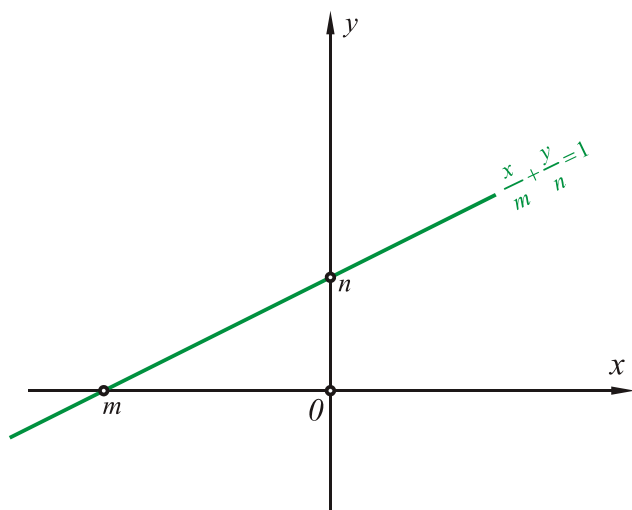
k → (коефицијент правца праве)

$$k = \operatorname{tg} \alpha$$

α → (угао између праве и (x^+) -осе)

n → (одсечак на y -оси)

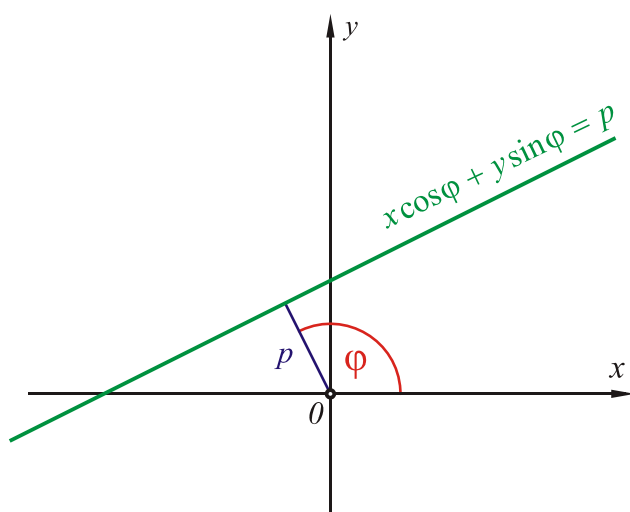
$$Ax + By + C = 0 \quad (\text{имплицитни облик})$$

$$\frac{x}{m} + \frac{y}{n} = 1 \quad (\text{сегментни облик})$$

m → (одсечак (сегмент) на x -оси)

n → (одсечак (сегмент) на y -оси)

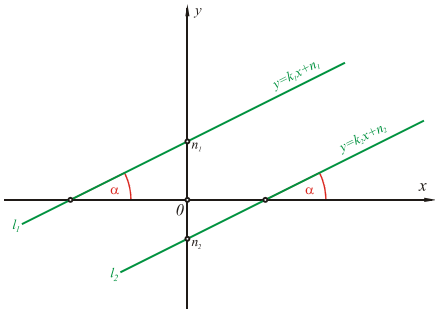

$$x \cdot \cos \varphi + y \cdot \sin \varphi = p \quad (\text{нормални облик})$$

φ → (угао који гради нормала, конструисана из координатног почетка на праву, са (x^+) -осом)

p → (нормално растојање од координатног почетка до праве)

Међусобни положај две праве у равни:

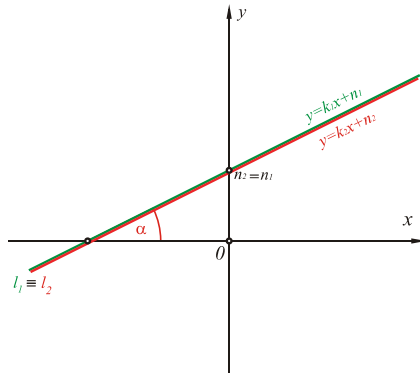

$$l_1 \parallel l_2$$

$$k_1 = k_2$$

$$n_1 \neq n_2$$

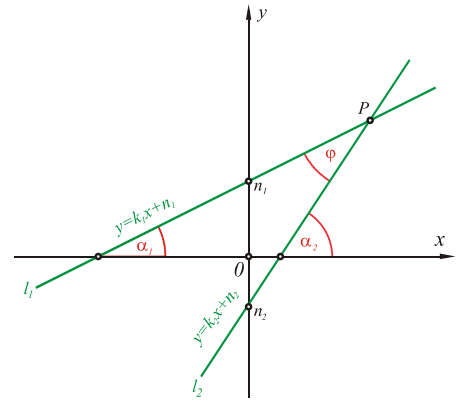

$$l_1 \equiv l_2$$

$$k_1 = k_2$$

$$n_1 = n_2$$

$$l_1 \cap l_2 = \{P\}$$

$$k_1 \neq k_2$$

За две праве l_1 и l_2 чије су једначине:

$$l_1 : y = k_1x + n_1$$

$$l_2 : y = k_2x + n_2$$

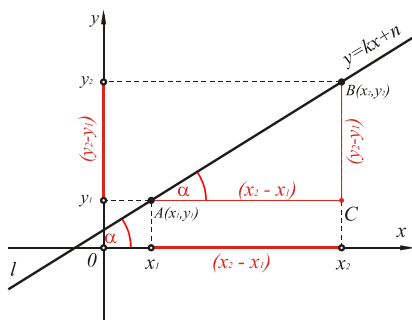
важи:

$$l_1 \parallel l_2 \Leftrightarrow k_1 = k_2 \quad (\text{услов паралелности две праве})$$

$$l_1 \perp l_2 \Leftrightarrow k_1 = \left(-\frac{1}{k_2}\right) \quad (\text{услов нормалности две праве})$$

Ако је $l_1 \cap l_2 = \{P\}$ онда се угао φ између правих l_1 и l_2 може израчунати помоћу обрасца:

$$\operatorname{tg} \varphi = \frac{k_2 - k_1}{1 + k_1 \cdot k_2} \quad (\text{тангенс угла између две праве})$$

Једначина праве кроз једну тачку:

$$l : y - y_1 = k(x - x_1)$$

Једначина праве кроз две тачке:

$$l : y - y_1 = \frac{y_2 - y_1}{x_2 - x_1} \cdot (x - x_1);$$

$$k = \frac{y_2 - y_1}{x_2 - x_1} \quad (\text{коэффициент правца праве која пролази кроз две тачке})$$

КРИВЕ ДРУГОГ РЕДА:

Квадратна једначина са две непознате која има облик:

$$\boxed{Ax^2 + By^2 + Cxy + Dx + Ey + F = 0}$$

назива се **квадратна форма**. Квадратна форма може представљати:

- Једначину **кружнице**
- Једначину **елипсе**
- Једначину **хиерболе**
- Једначину **параболе**

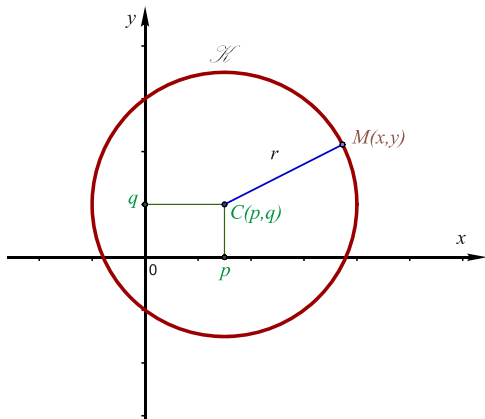
Једначина КРУЖНИЦЕ:

Дефиниција:

Кружница је скуп тачака у равни које имају особину да су подједнако удаљене од једна фиксна тачке C (центра).

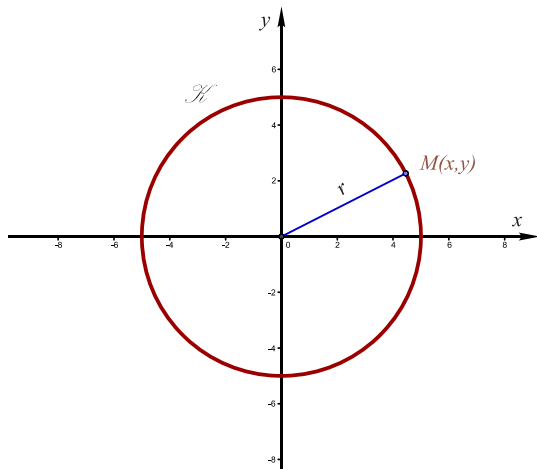

Једначина кружнице:

$$\boxed{(x - p)^2 + (y - q)^2 = r^2}$$

$\boxed{p, q}$ → (координате центра кружнице)

$\boxed{r}$ → (полупречник кружнице)

Специјално, ако је центар кружнице координатни почетак, то јест ако је $\boxed{p = 0}$ и $\boxed{q = 0}$ онда је

једначина кружнице:

$$\boxed{x^2 + y^2 = r^2}$$

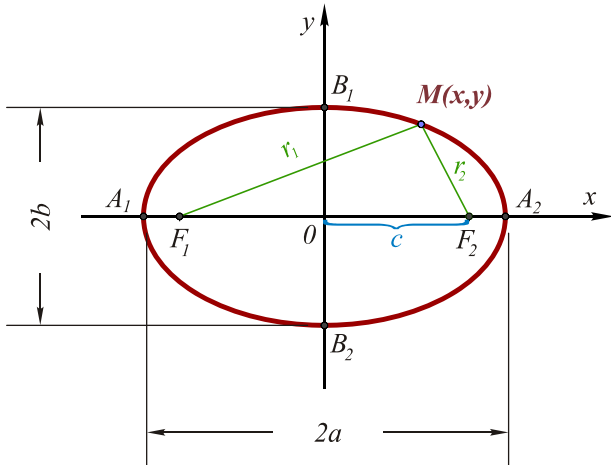
а та кружница се назива **централна кружница**.

Једначина ЕЛИПСЕ:

Дефиниција:

Елипса је скуп тачака у равни које имају особину да је за сваку од њих **збир растојања** $r_1 + r_2$ од две фиксне тачке F_1 и F_2 (жиге) константан број $2a$.

Једначина елипсе:

$$\frac{x^2}{a^2} + \frac{y^2}{b^2} = 1 \Leftrightarrow b^2 x^2 + a^2 y^2 = a^2 b^2$$

a → хоризонтална (велика) полуоса

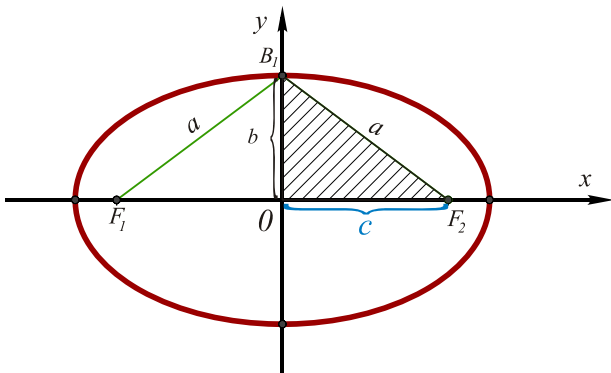
b → вертикална (мала) полуоса

c → жижна даљина

$F_{1,2}(\pm c, 0)$ → жиге (фокуси)

$A_{1,2}(\pm a, 0)$; $B_{1,2}(\pm b, 0)$ → темена елипсе

r_1, r_2 → радијус вектори

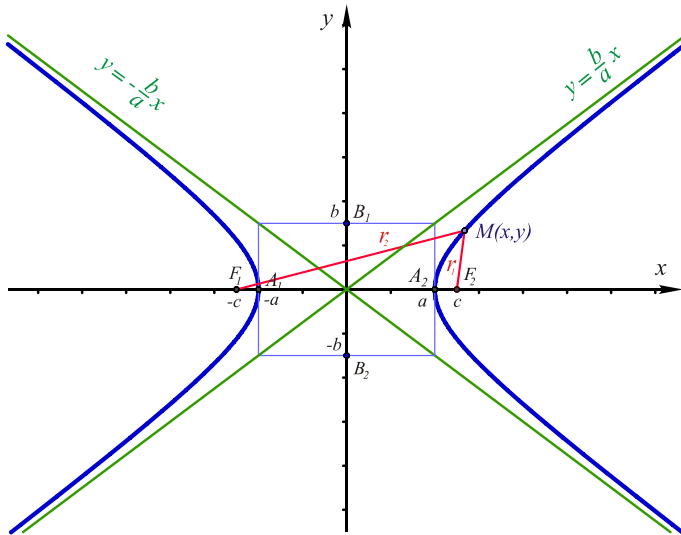
Применом Питагорине теореме на $\triangle OB_1F_2$ добијамо:

$$a^2 = b^2 + c^2 \Rightarrow \begin{cases} b^2 = a^2 - c^2 \\ c^2 = a^2 - b^2 \end{cases}$$

Једначина ХИПЕРБОЛЕ:

Дефиниција:

Хипербола је скуп тачака у равни које имају особину да је за сваку од њих **разлика растојања** $|r_1 - r_2|$ од две фиксне тачке F_1 и F_2 (жиге) константан број $2a$.

Једначина хиперболе:

$$\frac{x^2}{a^2} - \frac{y^2}{b^2} = 1 \Leftrightarrow b^2 x^2 - a^2 y^2 = a^2 b^2$$

$$y = \pm \frac{b}{a} x \rightarrow \text{(једначине асимптота хиперболе)}$$

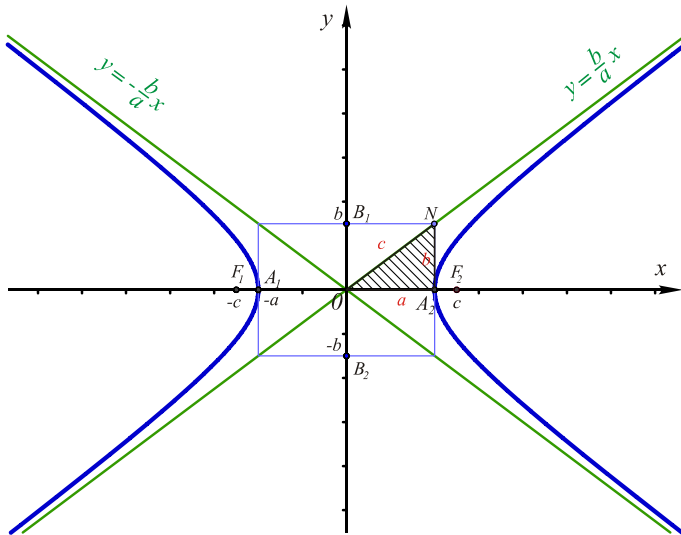
a → хоризонтална (реална) полуоса

b → вертикална (имагинарна) полуоса

c → жижна даљина

$F_{1,2}(\pm c, 0)$ → жиге (фокуси)

$A_{1,2}(\pm a, 0)$ → темена хиперболе

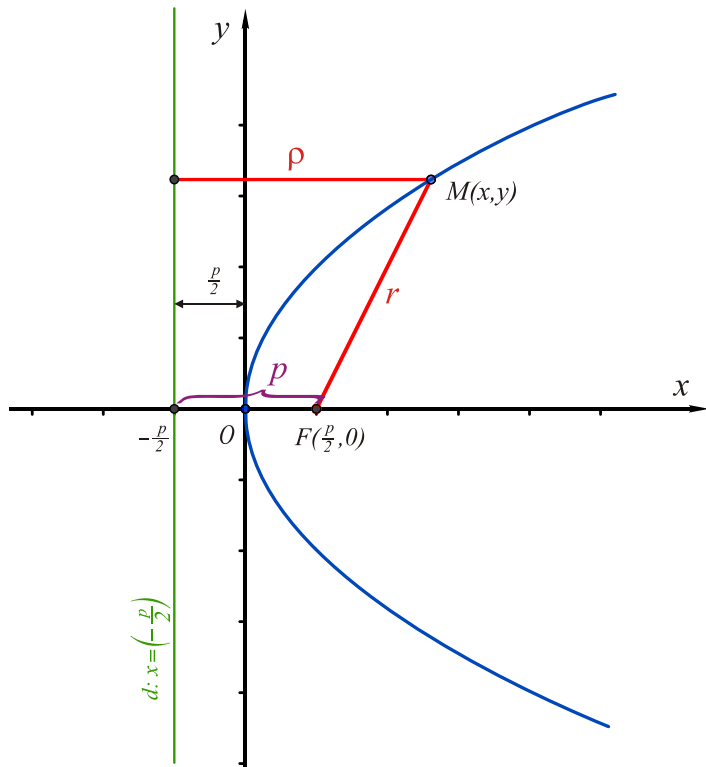
Применом Питагорине теореме на $\triangle NOA_2$ добијамо:

$$c^2 = a^2 + b^2 \Rightarrow \begin{cases} a^2 = c^2 - b^2 \\ b^2 = c^2 - a^2 \end{cases}$$

Једначина ПАРАБОЛЕ:

Дефиниција:

Парабола је скуп тачака у равни које имају особину да је свака од њих подједнако удаљена од једне фиксне тачке F (жиже) и дате праве d (директрисе).

Једначина параболe:

$$y^2 = 2p \cdot x$$

p → (параметар параболe или фокални параметар)
 p представља растојање између жиже и директрисе .

$F\left(\frac{p}{2}; 0\right)$ → жижа (фокус)

$d: x = -\frac{p}{2}$ → једначина директрисе

Услов додира праве $y = kx + n$ и криве другог реда

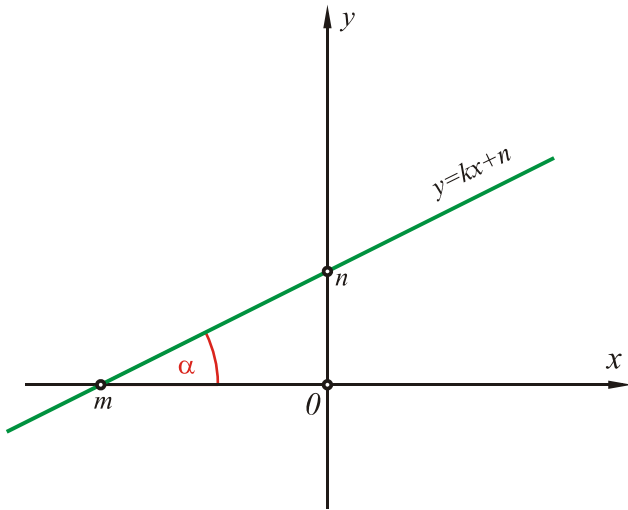
Једначина криве:	Услов додира:
<p><u>Кружница:</u></p> $(x - p)^2 + (y - q)^2 = r^2$	$r^2(k^2 + 1) = (kp - q + n)^2$
<p><u>Централна кружница:</u></p> $x^2 + y^2 = r^2$	$r^2(k^2 + 1) = n^2$
<p><u>Елипса:</u></p> $\frac{x^2}{a^2} + \frac{y^2}{b^2} = 1$	$a^2k^2 + b^2 = n^2$
<p><u>Хипербила:</u></p> $\frac{x^2}{a^2} - \frac{y^2}{b^2} = 1$	$a^2k^2 - b^2 = n^2$
<p><u>Парабола:</u></p> $y^2 = 2p \cdot x$	$p = 2kn$

Елементарне функције

---

(1) Линеарна функција:

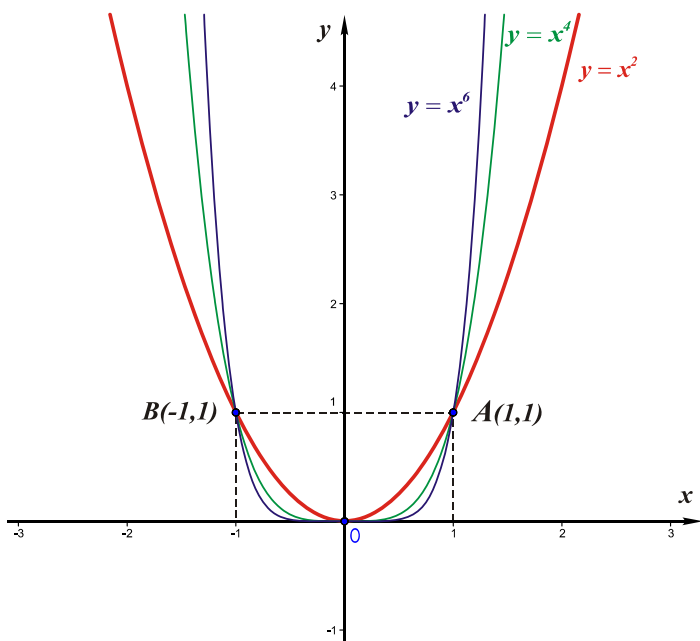

Ток функције:

- (1) Домен:
Функција је дефинисана за $\forall x \in R$ односно
 $D_f = R$
- (2) Нуле функције:
 $y = 0$ за $x = m$.
- (3) Знак функције:
 $y > 0$ за $x \in (m, +\infty)$
 $y < 0$ за $x \in (-\infty, m)$
- (4) Монотоност:
 $y \nearrow$ за $\forall x \in D_f$
-

(2) Степена функција $y = x^n$:

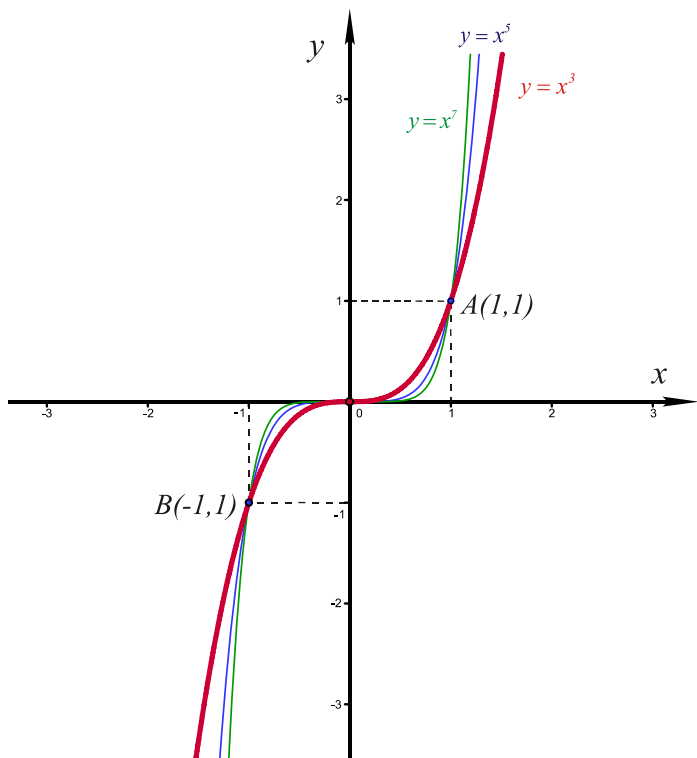
(2.a) $y = x^{2k}$; $k \in \mathbb{N}$

Ток функције:

- (1) Домен:
Функција је дефинисана за $\forall x \in \mathbb{R}$ односно $D_f = \mathbb{R}$
- (2) Нуле функције:
 $y = 0$ за $x = 0$.
- (3) Знак функције:
 $y > 0$ за $x \in (-\infty, 0) \cup (0, +\infty)$
- (4) Монотоност:
 $y \nearrow$ за $x \in (0; +\infty)$
 $y \searrow$ за $x \in (-\infty; 0)$
- (5) Екстремне вредности:
 $y_{\min} = 0$ за $x = 0$

(2.b) $y = x^{2k+1}$; $k \in \mathbb{N}$

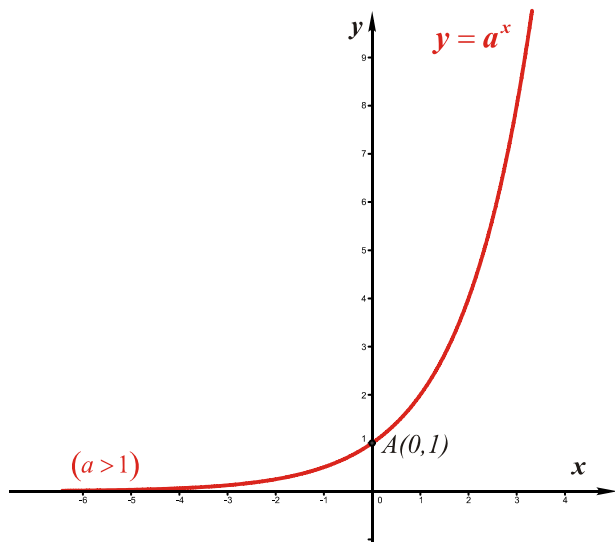

Ток функције:

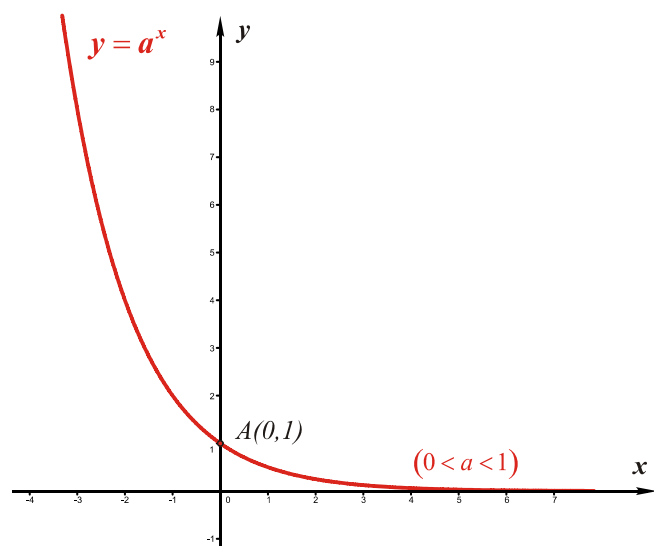
- (1) Домен:
Функција је дефинисана за $\forall x \in \mathbb{R}$ односно $D_f = \mathbb{R}$
- (2) Нуле функције:
 $y = 0$ за $x = 0$.
- (3) Знак функције:
 $y > 0$ за $x \in (0, +\infty)$
 $y < 0$ за $x \in (-\infty, 0)$
- (4) Монотоност:
 $y \nearrow$ за $\forall x \in D_f$

(3) Експоненцијална функција:

$$a > 1$$

$$0 < a < 1$$

Ток функције:

(1) Домен:

Функција је дефинисана за $\forall x \in \mathbb{R}$ односно $D_f = \mathbb{R}$

(2) Нуле функције:

Нема нула функције.

(3) Знак функције:

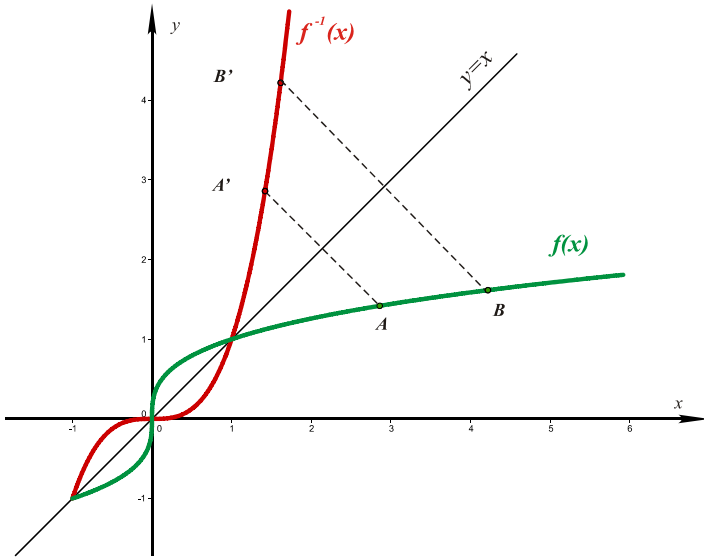
$$y > 0 \text{ за } \forall x \in D_f$$

(4) Монотоност:

$$y \nearrow \text{ за } \forall x \in D_f$$

$$y \searrow \text{ за } \forall x \in D_f$$

ИНВЕРЗНА ФУНКЦИЈА

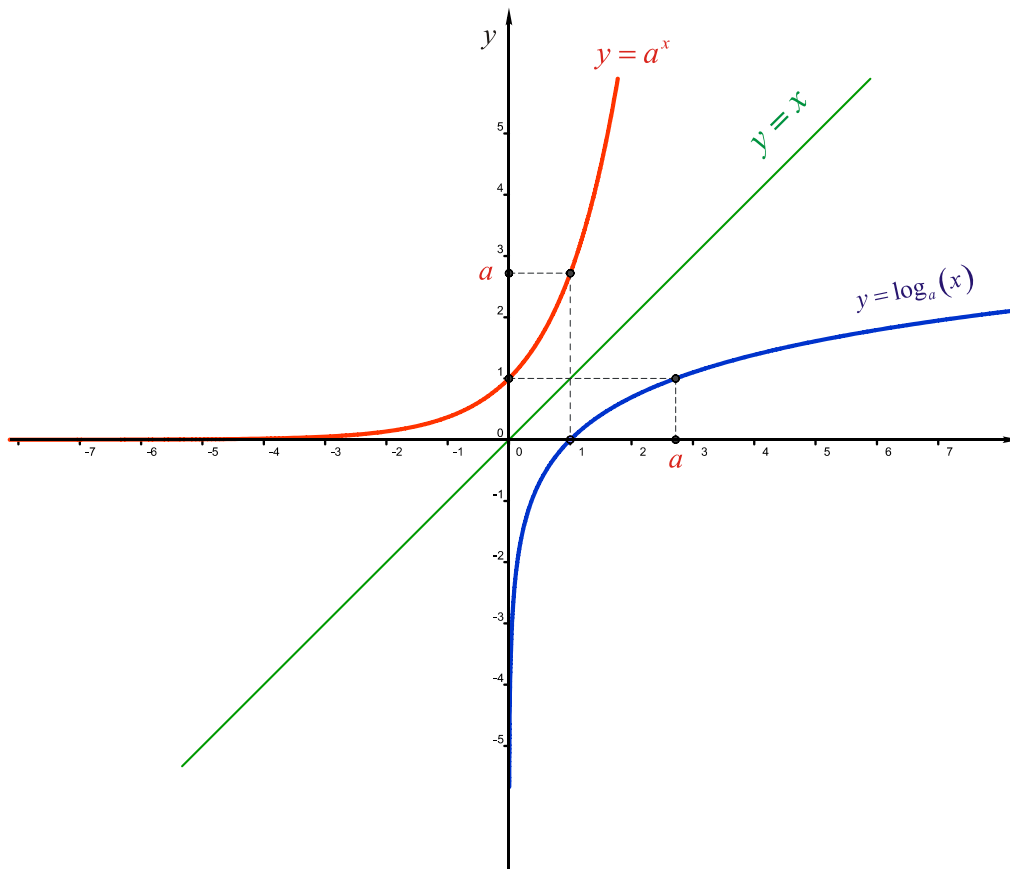

Ако је дефинисана функција $f : A \rightarrow B$ тако да се пресликава $x \rightarrow f(x)$ онда се може дефинисати инверзна функција $f^{-1} : B \rightarrow A$ тако да се пресликава $f(x) \rightarrow x$, односно:

$$f^{-1}[f(x)] = x$$

График функције $f(x)$ је осно симетричан са графиком функције $f^{-1}(x)$ у односу на праву $y = x$.

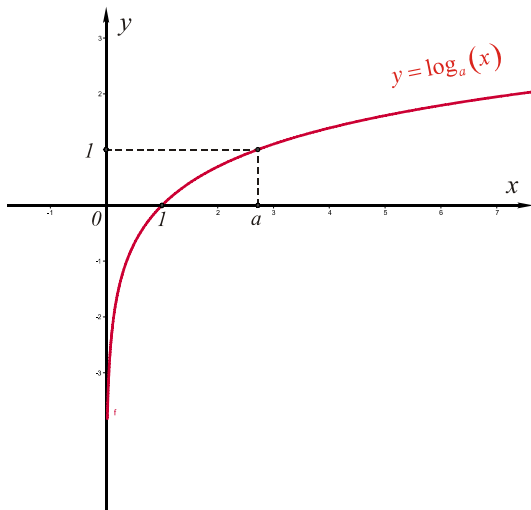
Пошто је $\log_a b = x \Leftrightarrow a^x = b$ то су функције $y = \log_a x$ и $y = a^x$ инверзне па су њихови графици симетрични у односу на праву $y = x$.

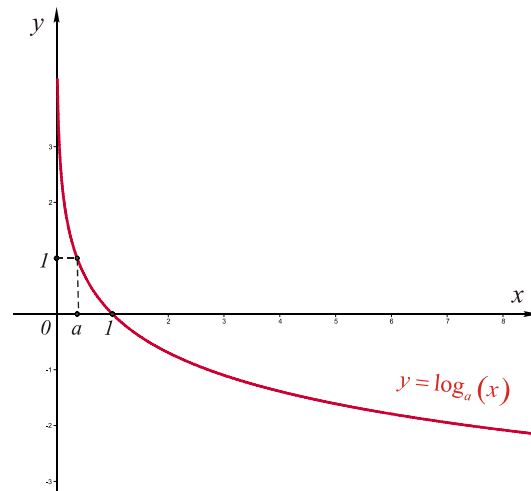

(4) Логаритамска функција:

$$a > 1$$

$$0 < a < 1$$

Ток функције:

(1) Домен:

Функција је дефинисана за $x > 0$ односно

$$D_f = (0, +\infty)$$

(2) Нуле функције:

$$y = 0 \text{ за } x = 1$$

(3) Знак функције:

$y > 0$	за	$x \in (1, +\infty)$		$y > 0$	за	$x \in (1, +\infty)$
$y < 0$	за	$x \in (0, 1)$		$y < 0$	за	$x \in (0, 1)$

(4) Монотоност:

$y \nearrow$	за	$\forall x \in D_f$		$y \searrow$	за	$\forall x \in D_f$
--------------	----	---------------------	--	--------------	----	---------------------

Ако је основа логаритма број $e \approx 2,72$ онда се тај логаритам означава са $\ln x$ а график функције $y = \ln x$ приказан је на следећој слици

Ако је основа логаритма број 10 онда се тај логаритам означава са $\log x$ а график функције $y = \log x$ приказан је на следећој слици

График функције $y = \ln x$

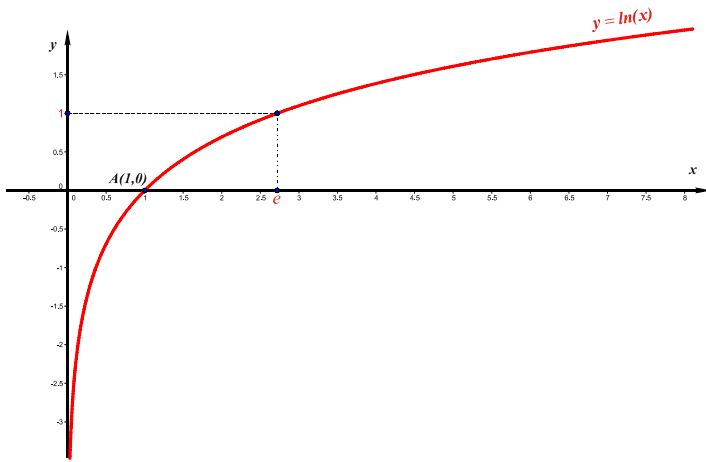
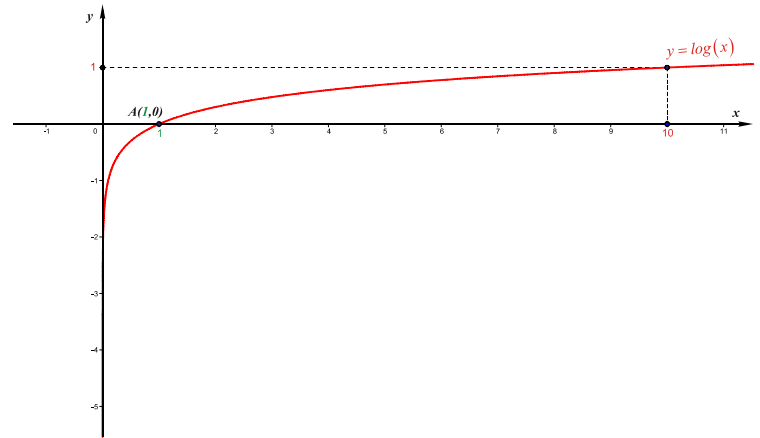
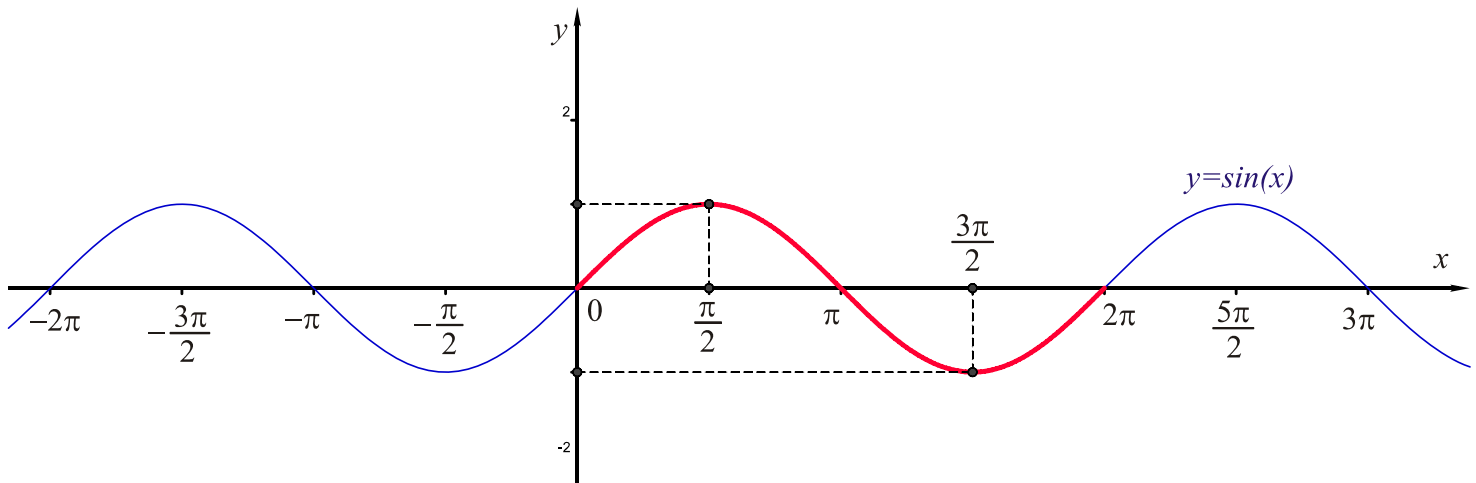

График функције $y = \log x$

(5) ТРИГОНОМЕТРИЈСКЕ ФУНКЦИЈЕ:

(5.1) $y = \sin x$

Ток функције:

(1) домен:
 $D_f = R$

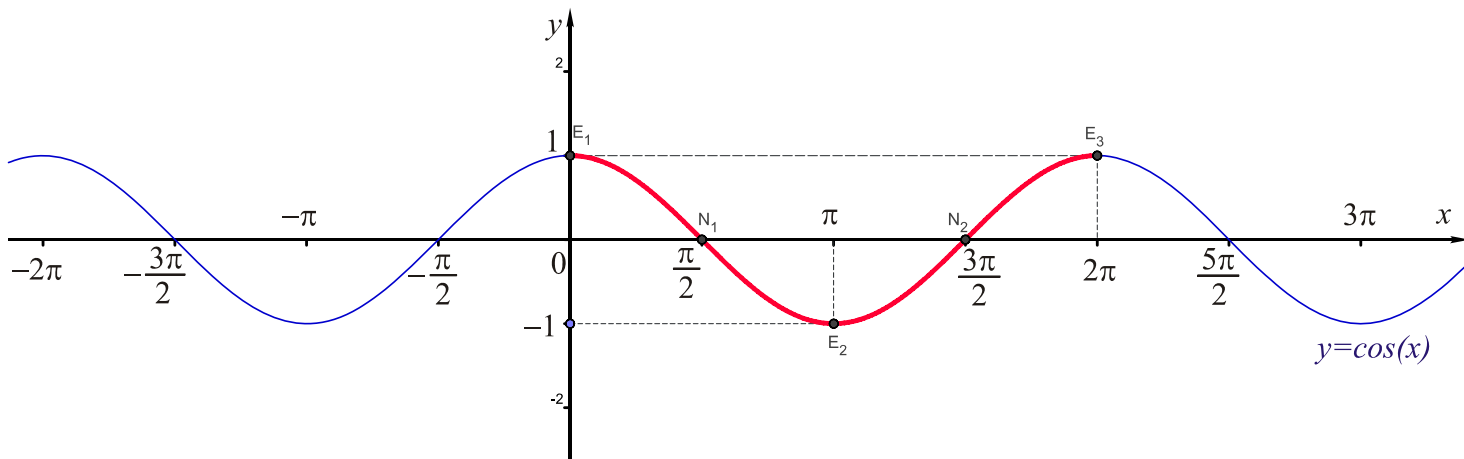
(2) нуле функције:
 $y = 0$ за $x = 0 + 2k\pi$ где је $(k = 0; \pm 1; \pm 2; \pm 3; \dots)$

(3) знак функције:
 $y > 0$ за $x \in (0 + 2k\pi; \pi + 2k\pi)$ где је $(k = 0; \pm 1; \pm 2; \pm 3; \dots)$
 $y < 0$ за $x \in (\pi + 2k\pi; 2\pi + 2k\pi)$

(4) монотоност:
 $y \nearrow$ за $x \in \left(-\frac{\pi}{2} + 2k\pi; \frac{\pi}{2} + 2k\pi\right)$ где је $(k = 0; \pm 1; \pm 2; \pm 3; \dots)$
 $y \searrow$ за $x \in \left(\frac{\pi}{2} + 2k\pi; \frac{3\pi}{2} + 2k\pi\right)$

(5) екстремне вредности:
 $y_{\max} = 1$ за $x = \frac{\pi}{2} + 2k\pi$ где је $(k = 0; \pm 1; \pm 2; \pm 3; \dots)$
 $y_{\min} = -1$ за $x = \frac{3\pi}{2} + 2k\pi$

(5.2) $y = \cos x$

Ток функције:

(1) **домен:**

$$D_f = R$$

(2) **нуле функције:**

$$\boxed{y = 0} \quad \text{за} \quad \boxed{x_1 = \frac{\pi}{2} + 2k\pi \quad \vee \quad x_2 = \frac{3\pi}{2} + 2k\pi} \quad \text{где је} \quad (k = 0; \pm 1; \pm 2; \pm 3; \dots)$$

(3) **знак функције:**

$$\boxed{y > 0} \quad \text{за} \quad \boxed{x \in \left(-\frac{\pi}{2} + 2k\pi; \frac{\pi}{2} + 2k\pi \right)} \quad \text{где је} \quad (k = 0; \pm 1; \pm 2; \pm 3; \dots)$$

$$\boxed{y < 0} \quad \text{за} \quad \boxed{x \in \left(\frac{\pi}{2} + 2k\pi; \frac{3\pi}{2} + 2k\pi \right)}$$

(4) **монотоност:**

$$\boxed{y \nearrow} \quad \text{за} \quad \boxed{x \in (\pi + 2k\pi; 2\pi + 2k\pi)} \quad \text{где је} \quad (k = 0; \pm 1; \pm 2; \pm 3; \dots)$$

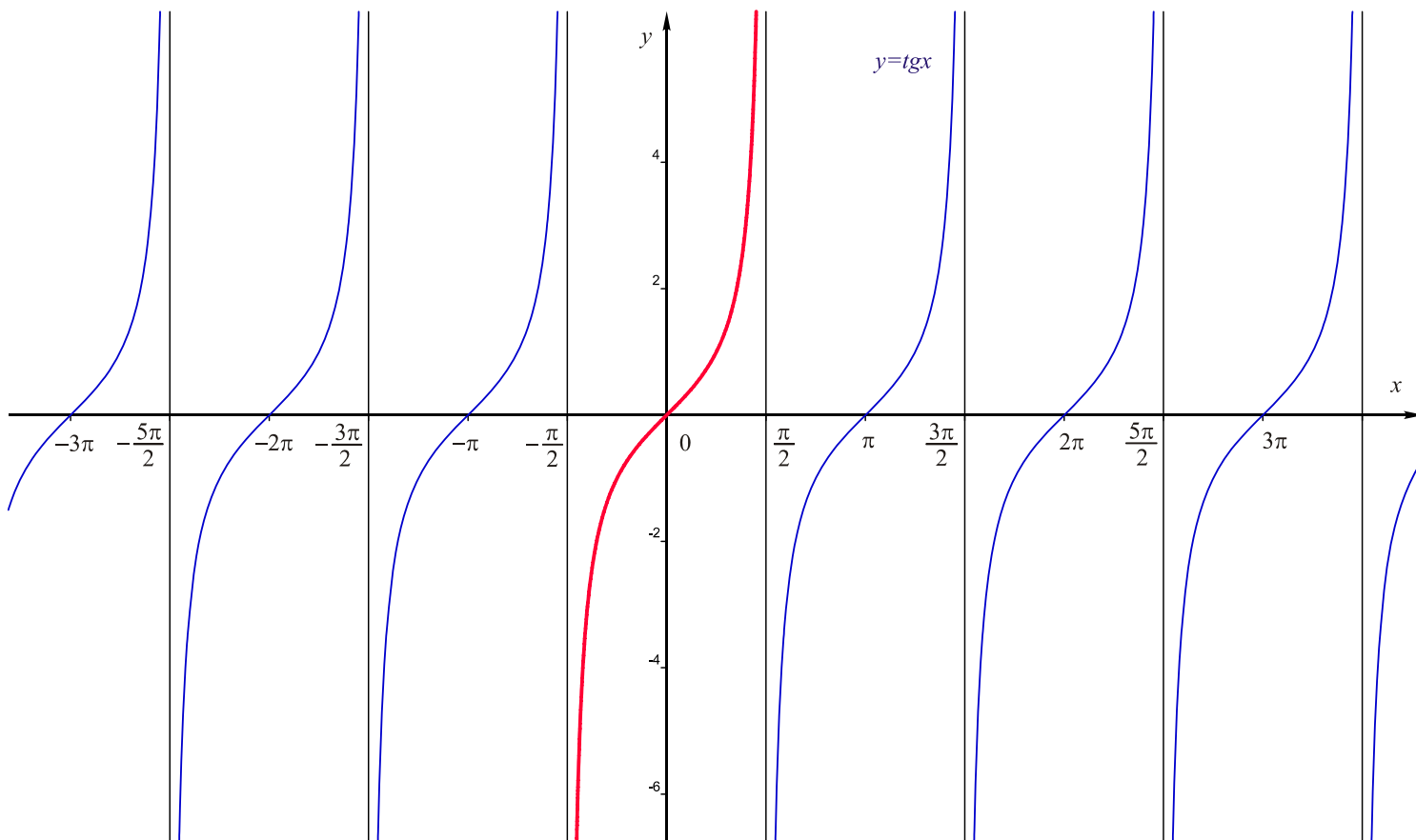
$$\boxed{y \searrow} \quad \text{за} \quad \boxed{x \in (0 + 2k\pi; \pi + 2k\pi)}$$

(5) **екстремне вредности:**

$$\boxed{y_{\max} = 1} \quad \text{за} \quad \boxed{x = 0 + 2k\pi} \quad \text{где је} \quad (k = 0; \pm 1; \pm 2; \pm 3; \dots)$$

$$\boxed{y_{\min} = -1} \quad \text{за} \quad \boxed{x = \pi + 2k\pi}$$

(5.3) $y = \operatorname{tg}x$

Ток функције:

(1) **домен:**

$$D_f = \mathbb{R} \setminus \left\{ \frac{\pi}{2} + k\pi \right\} \text{ где је } (k = 0; \pm 1; \pm 2; \pm 3; \dots)$$

(2) **нуле функције:**

$$\boxed{y = 0} \text{ за } \boxed{x = 0 + k\pi} \text{ где је } (k = 0; \pm 1; \pm 2; \pm 3; \dots)$$

(3) **знак функције:**

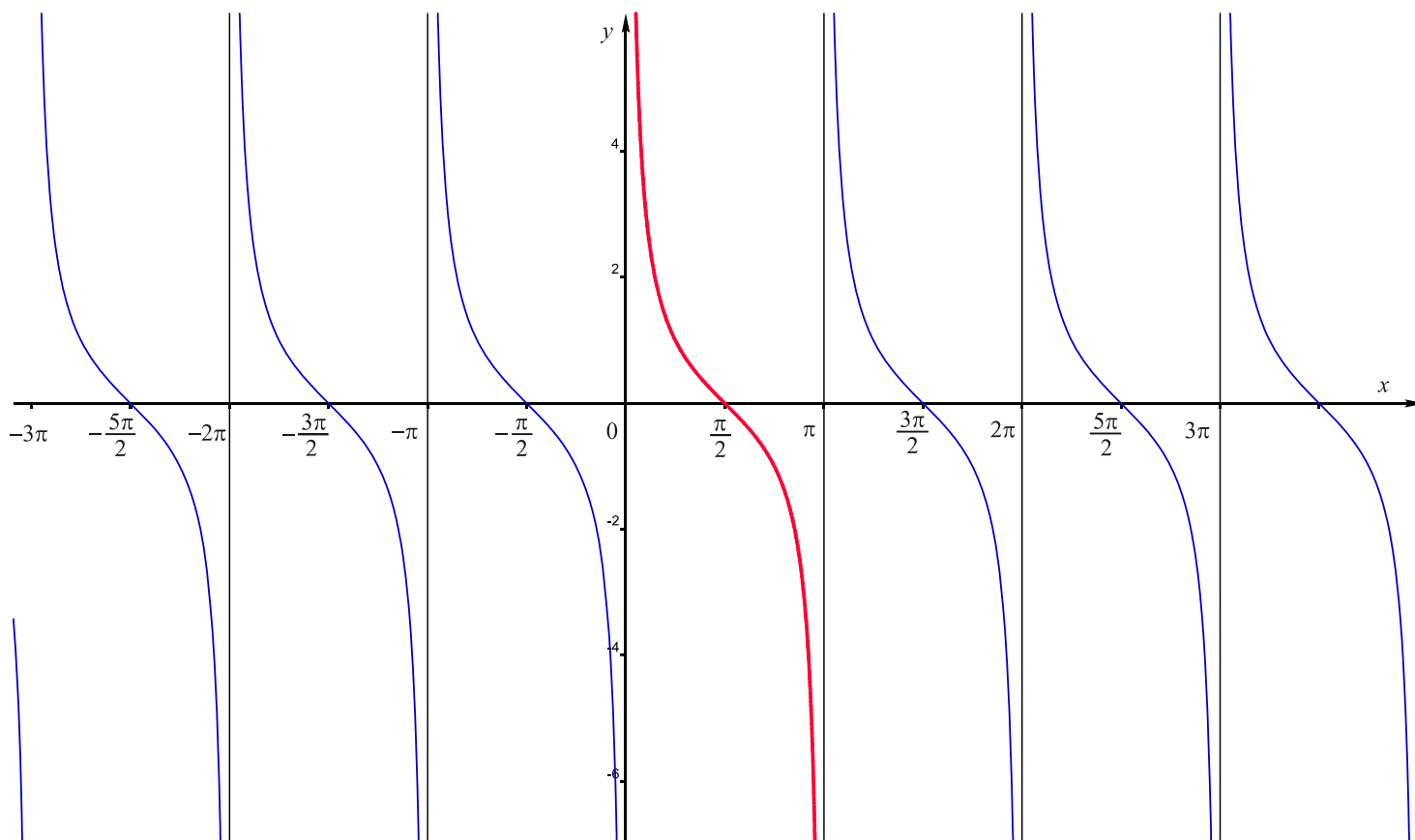
$$\boxed{y > 0} \text{ за } \boxed{x \in \left(0 + k\pi; \frac{\pi}{2} + k\pi \right)} \text{ где је } (k = 0; \pm 1; \pm 2; \pm 3; \dots)$$

$$\boxed{y < 0} \text{ за } \boxed{x \in \left(\frac{\pi}{2} + k\pi; \pi + k\pi \right)}$$

(4) **монотоност:**

$$\boxed{y \nearrow} \text{ за } \boxed{\forall x \in D_f} \text{ где је } (k = 0; \pm 1; \pm 2; \pm 3; \dots)$$

(5.4) $y = \operatorname{ctg} x$

Ток функције:

(1) **домен:**

$$D_f = \mathbb{R} \setminus \{0 + k\pi\} \text{ где је } (k = 0; \pm 1; \pm 2; \pm 3; \dots)$$

(2) **нуле функције:**

$$y = 0 \text{ за } x = \frac{\pi}{2} + k\pi \text{ где је } (k = 0; \pm 1; \pm 2; \pm 3; \dots)$$

(3) **знак функције:**

$$y > 0 \text{ за } x \in \left(0 + k\pi; \frac{\pi}{2} + k\pi \right) \text{ где је } (k = 0; \pm 1; \pm 2; \pm 3; \dots)$$

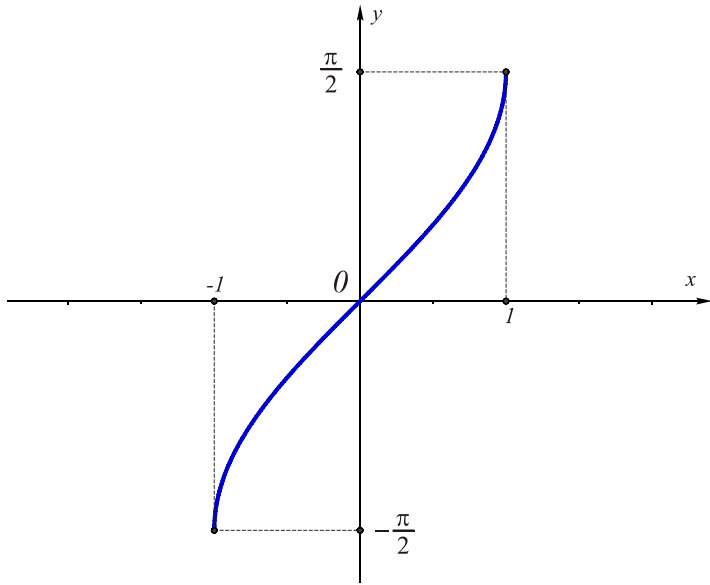
$$y < 0 \text{ за } x \in \left(\frac{\pi}{2} + k\pi; \pi + k\pi \right)$$

(4) **монотоност:**

$$y \searrow \text{ за } \forall x \in D_f \text{ где је } (k = 0; \pm 1; \pm 2; \pm 3; \dots)$$

(6) Функције инверзне тригонометријским функцијама (АРКУС ФУНКЦИЈЕ)

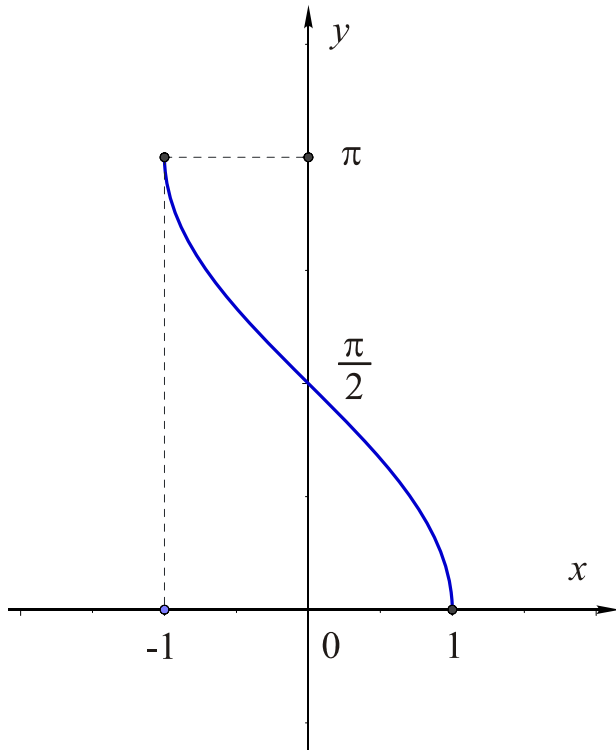
(6.1) $y = \arcsin x$

Ток функције:

- (1) Домен:
Функција је дефинисана за $\forall x \in [-1, 1]$ односно
 $D_f = [-1, 1]$
- (2) Нуле функције:
 $y = 0$ за $x = 0$.
- (3) Знак функције:
 $y > 0$ за $x \in (0, 1)$
 $y < 0$ за $x \in (-1, 0)$
- (4) Монотоност:
 $y \nearrow$ за $\forall x \in D_f$

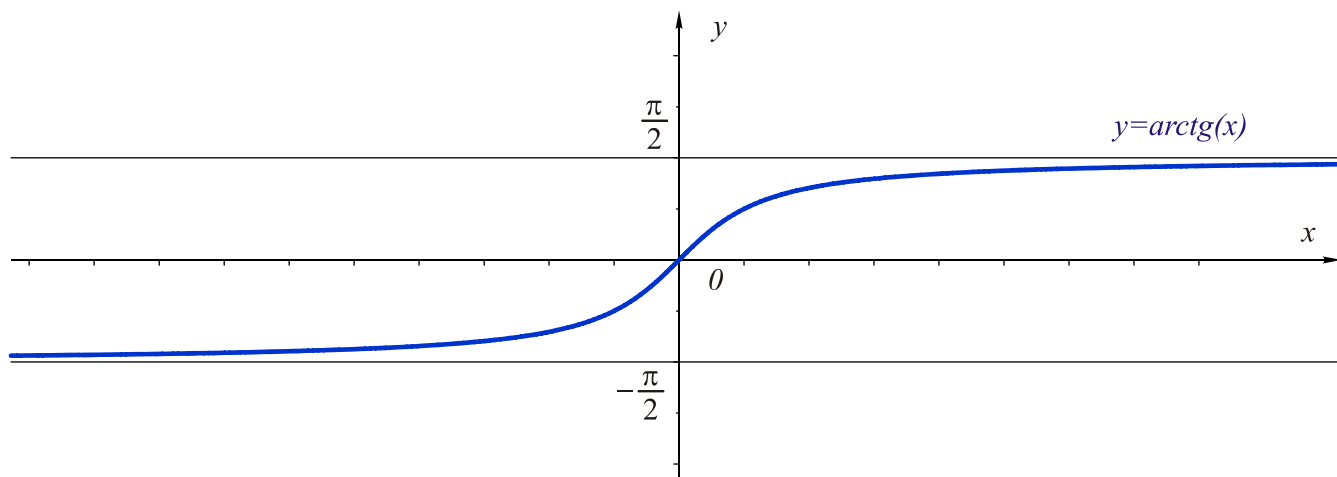
(6.2) $y = \arccos x$

Ток функције:

- (1) Домен:
Функција је дефинисана за $\forall x \in [-1, 1]$ односно
 $D_f = [-1, 1]$
- (2) Нуле функције:
 $y = 0$ за $x = 1$
- (3) Знак функције:
 $y > 0$ за $\forall x \in (-1, 1)$
- (4) Монотоност:
 $y \searrow$ за $\forall x \in D_f$

(6.3) $y = \arctg x$

Ток функције:

(1) **Домен:**

Функција је дефинисана за $\forall x \in \mathbb{R}$ односно $D_f = \mathbb{R}$

(2) **Нуле функције:**

$y = 0$ за $x = 0$.

(3) **Знак функције:**

$y > 0$ за $x \in (0, +\infty)$

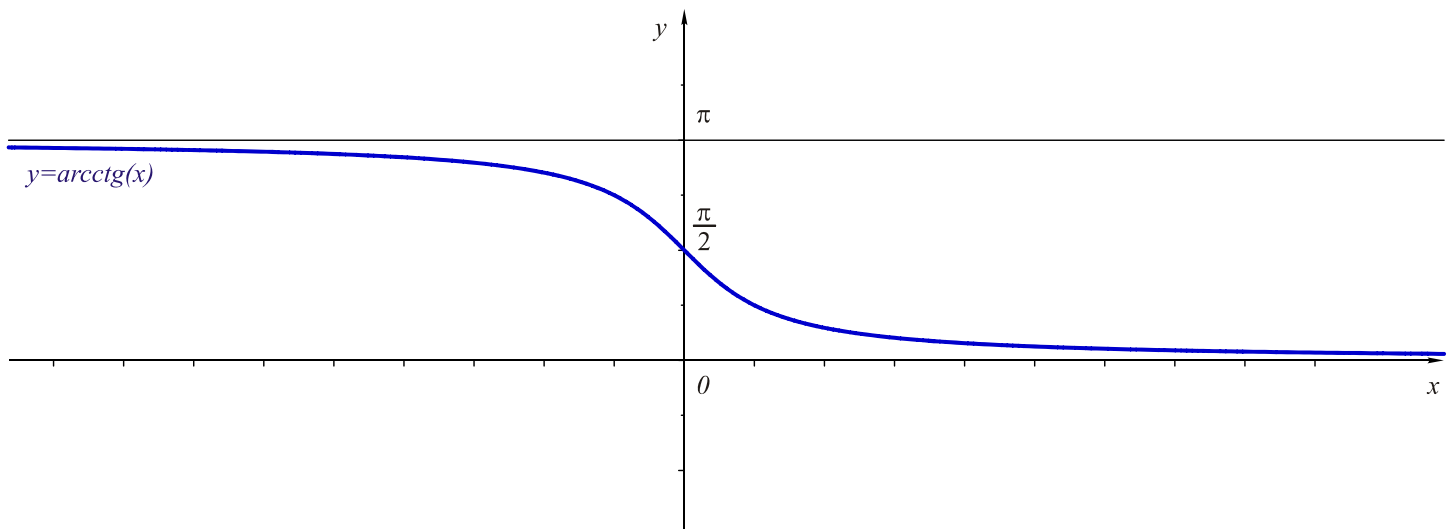
$y < 0$ за $x \in (-\infty, 0)$

(4) **Монотоност:**

$y \nearrow$ за $\forall x \in D_f$

(6.4) $y = \operatorname{arccotg} x$

Ток функције:

(1) **Домен:**

Функција је дефинисана за $\forall x \in \mathbb{R}$ односно $D_f = \mathbb{R}$

(2) **Нуле функције:**

Не постоје "нуле функције"

(3) **Знак функције:**

$y > 0$ за $\forall x \in D_f$

(4) **Монотоност:**

$y \searrow$ за $\forall x \in D_f$

ТАБЛИЦА ИЗВОДА			ТАБЛИЦА ИНТЕГРАЛА	
(1)	$(C)' = 0$	$\Rightarrow$	(1)	$\int 0 dx = C$
(2)	$(x^n)' = nx^{n-1}$ $\Downarrow$ $(\sqrt{x})' = \frac{1}{2\sqrt{x}}; \left(\frac{1}{x}\right)' = -\frac{1}{x^2}$	$\Rightarrow$	(2)	$\int x^n dx = \frac{x^{n+1}}{n+1} + C$
(3)	$(a^x)' = a^x \ln a$	$\Rightarrow$	(3)	$\int a^x dx = \frac{a^x}{\ln a} + C$
(4)	$(e^x)' = e^x$	$\Rightarrow$	(4)	$\int e^x dx = e^x + C$
(5)	$(\log_a x)' = \frac{1}{x \ln a}$	$\Rightarrow$	(5)	$\int \left(\frac{1}{x \ln a}\right) dx = \log_a x + C$
(6)	$(\ln x)' = \frac{1}{x}$	$\Rightarrow$	(6)	$\int \frac{1}{x} dx = \ln x + C$
(7)	$(\sin x)' = \cos x$	$\Rightarrow$	(7)	$\int \cos x = \sin x + C$
(8)	$(\cos x)' = -\sin x$	$\Rightarrow$	(8)	$\int \sin x dx = -\cos x + C$
(9)	$(\operatorname{tg} x)' = \frac{1}{\cos^2 x}$	$\Rightarrow$	(9)	$\int \frac{1}{\cos^2 x} dx = \operatorname{tg} x + C$
(10)	$(\operatorname{ctg} x)' = -\frac{1}{\sin^2 x}$	$\Rightarrow$	(10)	$\int \frac{1}{\sin^2 x} dx = -\operatorname{ctg} x + C$
(11)	$(\arcsin x)' = \frac{1}{\sqrt{1-x^2}}$	$\Rightarrow$	(11)	$\int \frac{1}{\sqrt{1-x^2}} dx = \arcsin x + C$
(12)	$(\arccos x)' = -\frac{1}{\sqrt{1-x^2}}$	$\Rightarrow$	(12)	$\int \frac{1}{\sqrt{1-x^2}} dx = -\arccos x + C$
(13)	$(\operatorname{arctg} x)' = \frac{1}{1+x^2}$	$\Rightarrow$	(13)	$\int \frac{1}{1+x^2} dx = \operatorname{arctg} x + C$
(14)	$(\operatorname{arcctg} x)' = -\frac{1}{1+x^2}$	$\Rightarrow$	(14)	$\int \frac{1}{1+x^2} dx = -\operatorname{arcctg} x + C$

